

Riksdagens protokoll

2011/12:42

Tisdagen den 6 december

Kl. 13.00 – 16.01

18.00 – 19.12

Protokoll
2011/12:42

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 29 och 30 november.

2 § Nya ledamöter i Europaparlamentet

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för nya ledamöter och nya ersättare i Europaparlamentet

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit beslut om fördelning av ytterligare två mandat i Europaparlamentet och fastställande av vilka kandidater som har valts till ledamöter och ersättare samt bevis om att

Amelia Andersdotter, Piratpartiet, utsetts till ledamot i Europaparlamentet fr.o.m. den 1 december 2011,

Jens Nilsson (S) utsetts till ledamot i Europaparlamentet fr.o.m. den 1 december 2011,

Anna Troberg, Piratpartiet, utsetts till ersättare i Europaparlamentet fr.o.m. den 1 december 2011,

Monika Theodorsson (S) och Niklas Karlsson (S) utsetts till ersättare i Europaparlamentet fr.o.m. den 1 december 2011.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat bevisen för de nya ledamöterna och nya ersättarna i Europaparlamentet och därvid funnit att bevisen blivit utfärdade i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).
Stockholm den 2 november 2011

Marianne Eliason
ordförande

Kerstin Siverby
sekreterare

3 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 8 december kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (KD), justitieminister Beatrice Ask (M), landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C), statsrådet Gunilla Carlsson (M) och statsrådet Birgitta Ohlsson (FP).

4 § Meddelande om information från regeringen

Förste vice talmannen meddelade att *tisdagen den 13 december kl. 13.00* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (M) lämna information från Europeiska rådets möte den 8 och 9 december.

5 § Meddelande om aktuell debatt

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om äldreården anordnas *fredagen den 16 december kl. 9.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Maria Larsson (KD) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till riksdagens talman

Begäran om aktuell debatt om äldreomsorgen

Uppgifterna i flera medier om missförhållandena i äldreomsorgen har upprört många. Det handlar om en offentlig verksamhet som i de rapporterade fallen drivs under osäkra och ovärdiga former.

Detta väcker många frågor där väljarna kräver svar från sina politiska företrädare. Det gäller frågor om ansvar, finansiering, regelverk, organisation och mycket annat. Det är inte överdrivet att tala om att vi står inför en akut förtroendekris för den offentligt finansierade äldreomsorgen.

Mot bakgrund av detta begär Miljöpartiet de gröna en aktuell debatt om äldreomsorgen.

Stockholm den 11 november 2011

Gustav Fridolin

Språkrör, Miljöpartiet de gröna

6 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:11 för torsdagen den 1 december i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från försvarsutskottet.

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden inkommit:
onsdagen den 16 november
fredagen den 18 november

8 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:139

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:139 Konkurrenssituationen i transportbranschen

av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 december 2011.

Skälet till dröjsmålet är inbokade arrangemang och resor.

Stockholm den 2 december 2011

Näringsdepartementet

Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2011/12:140

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:140 Kontroll av enskilda företag som anlitas för att utföra tjänster

av Jonas Sjöstedt (V)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 21 december 2011.

Skälet till dröjsmålet är inbokade arrangemang och resor.

Stockholm den 2 december 2011

Näringsdepartementet

Annie Lööf (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2011/12:141

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:141 Åtgärder med anledning av Säporapport av Peter Johnsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 26 januari 2012.

Skälet till dröjsmålet är inbokade arrangemang och resor.
Stockholm den 2 december 2011
Näringsdepartementet
Annie Lööf (C)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

9 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU1
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU3
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2011/12:AU1
Skatteutskottets betänkanden 2011/12:SkU8, SkU1, SkU6 och SkU7
Civilutskottets betänkanden 2011/12:CU10 och CU3

*Svar på
interpellationer*

10 § Svar på interpellation 2011/12:148 om laxfiskets framtid

Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Peter Jeppsson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder så att laxfiske med drivlina kommer att ha en fortsatt livskraftig framtid i Sverige.

Som svar på Peter Jeppssons fråga, fru talman, vill jag börja med att försäkra att jag vill se en levande svensk skärgård och ett lönsamt fiske i de svenska vattnen. Jag vill, i enlighet med min vision om att bruka utan att förbruka, att vi även i kommande generationer ska kunna nyttja den fantastiska resurs som laxen är.

Med detta sagt vill jag beröra laxens beståndssituation. Vi har sett en negativ trend för beståndet de senaste åren, och enligt Internationella havsforskningsinstitutet, Ices, finns det en risk att inte någon av vildlax-älvarna vid Östersjön kommer att nå det uppsatta målet för reproduktion av lax. Enligt de mätningar som Ices gör är det för få laxar som vandrar upp i älvarna. För att få ett hållbart laxfiske, som bedrivs enligt principerna för ett maximalt hållbart uttag, behöver denna siffra öka betydligt, och då behöver fler laxar nå upp i älvarna för att para sig. Det är för mig tydligt att vi nu behöver minska uttaget av denna resurs om vi ska ha möjlighet att kunna fiska lax även i framtiden. Grunden i en ansvarsfull fiskeripolitik är att vi fattar beslut som stärker bestånden när de är hotade för att ge möjligheter till ett lönsamt fiske – i flera generationer. Den minskning av laxkvoten för 2012 som beslutades av ministerrådet i oktober är ett led i det arbetet. För Sveriges del innebär det att laxkvoten minskade för nästa år med 51 procent jämfört med 2011.

Det är Havs- och vattenmyndigheten som är ansvarig myndighet för bevarandet och det hållbara nyttjandet av fiskeresurserna i Sverige. I relation till det beslut som togs på ministerrådet i oktober har Havs- och vattenmyndigheten presenterat det förslag vilket Peter Jeppsson refererar till och som nu är ute på remiss. Förslaget innebär en uppdelning av

laxkvoten i enlighet med Sveriges skyldigheter gentemot Europeiska unionen där varje medlemsstat ska besluta om hur den nationella kvoten ska fördelas mellan nationens fiskefartyg. Förslaget innebär även att allt fiske med drivlinor ska fasas ut till januari 2013 samt att fiske med förankrade flytnät efter lax förbjuds i hela Östersjön från den 1 januari 2012. Myndigheten anför att anledningen till att man lagt fram förslaget är att om det ska vara möjligt att återuppbygga och skydda svaga laxförande vattendrag krävs åtgärder i nära anslutning till de enskilda laxförande vattendragen. Det är i ett fiske med fasta fällor möjligt att i större utsträckning anpassa fisketrycket och fångsten till varje enskild älvs bevarandestatus och skyddsvärde. Att fånga laxen vid kusten i stället för i havet påverkar också den totala fångstvikten, detta eftersom laxen i drivlinefisket fångas under uppväxtfasen i havet. Genom att minska fisket med drivlinor och i stället fånga laxen vid kusten kan man således ge laxen ökad möjlighet att växa sig större.

Remissvaren ska vara Havs- och vattenmyndigheten till handa senast den 9 december. I dag är det den 6 december, och jag kan därför inte gå händelserna i förväg. Men jag vill vara tydlig med att det för mig är ett hållbart och lönsamt fiske i framtiden och för framtida generationer som är målet.

Anf. 2 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Tack, minister Erlandsson, för svaret!

Landsbygdsministern har läst upp delar av min interpellation, men för att ge helhetsbilden läser jag härmed upp hela.

Havs- och vattenmyndigheten har för avsikt att helt stoppa och förbjuda laxfisket med drivlinor i södra Östersjön enligt myndighetens remiss avseende laxfisket i Östersjön år 2012. I sin motivering till förslaget menar myndigheten att fisket med drivlinor bör fasas ut till förmån för att nyttja den svenska kvoten genom ett fiske med fasta fällor utmed kusten och företrädesvis Norrlandskusten.

Detta förefaller vara en otillåten diskriminering av vissa företagare i ett enskilt EU-land, eftersom drivlinor är ett tillåtet redskap i EU:s förordning om fisket i Östersjön, och dessutom förekommer liknande fiske från övriga EU-länder.

Att en svensk myndighet är beredd att diskriminera företagare inom det egna landet är minst sagt anmärkningsvärt. Det är faktiskt det som blir resultatet om myndighetens förslag blir verklighet. En yrkeskår får sitt viktiga ben avsågat.

17 § regeringsformen säger: ”Begränsningar i rätten att driva näring eller utöva yrke får införas endast för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag.”

För att förhindra att myndigheten driver igenom felaktiga förändringar som kan gå helt emot den grundlagsskyddade näringsfriheten och att myndigheten i stället ser fisket som en resurs för Sverige, vore det inte då klokast att Havs- och vattenmyndigheten skjuter på beslutet om laxfisket och under tiden presenterar en väl genomtänkt plan för utvecklingen av det lokala fisket längs södra Östersjöns kuster?

Det finns ju ett tydligt ansvar inom ramen för miljömålet Hav i balans samt levande kust och skärgård, och myndigheten har sedan den 1 juli i år ett huvudansvar för detta miljömål.

Jag vill med anledning av detta fråga landsbygdsministern om han avser att vidta några åtgärder så att laxfisket med drivlina kommer att ha en fortsatt livskraftig framtid i Sverige.

Fru talman! I sitt svar på min interpellation nämnde landsbygdsministern inte något om den diskriminering som kommer att bli resultatet om Havs- och vattenmyndighetens förslag blir verklighet.

Ministern nämnde inte heller något om den grundlagsskyddade näringsfriheten eller vad regeringsformen säger om begränsningar i rätten att driva näring.

Jag vet inte om ministern hunnit läsa de olika remissinstansernas svar. Men jag har haft både tid och möjlighet till det. Bland annat länsstyrelsen i Blekinge har lämnat följande yttrande till myndigheten:

”I avvaktan på ett bättre beslutsunderlag föreslår länsstyrelsen att laxfisket under 2012 fördelas med 50 % av kvoten till fisket med drivlinor i södra Östersjön och 50 % till kustfisket med fasta redskap.”

Här kommer en viktig punkt:

”Länsstyrelsen menar att den gemensamma fiskepolitiken inte ger Havs- och vattenmyndigheten mandat att reglera redskapsanvändningen för svenska fiskare utanför territorialvattengränsen.”

Vi är med i EU och ska därmed följa regler och avtal som är skrivna. Det kan väl inte vara acceptabelt att myndigheten går utanför sina befogenheter.

Med anledning av detta, fru talman, vill jag därför fråga om Havs- och vattenmyndigheten har fått klartecken från ministern att agera på detta sätt.

Anf. 3 RUNE WIKSTRÖM (M):

Fru talman! Jag delar naturligtvis myndighetens oro för laxbeståndet som onekligen minskat ganska kraftigt de senaste åren. Det vet jag av egen erfarenhet.

Man talar ofta och varmt om det kustnära fisket. Men russin efter russin plockas tyvärr ur den kaka som kustfiskaren har att leva av. Ju fler fiskare som försvinner, desto mer dör skärgården ut. Matlandet Sverige får sig tyvärr också en knäck för varje fiskare som tvingas sluta.

Den remiss som vi nu pratar om talar för att fisket måste ställas om. Men frågan är till vad fisket ska ställas om.

Sälens härjningar blir bara värre och värre. Det är näst intill omöjligt att längre kunna bedriva ett vettigt nätfiske.

En uppdelning av laxfisket är helt på sin plats. Man ska kunna ha fiske både uppe i norr och nere i söder. Men tycker inte ministern att samma spelregler ska gälla för alla stater, utan att Sverige ensidigt ska ha egna regler medan andra stater fortsätter att fiska precis som förut?

Anf. 4 SUZANNE SVENSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka Peter Jeppsson för att han tagit upp denna viktiga fråga i sin interpellation.

Frågan om laxfiskets vara eller icke vara tenderar att bli en never ending story. Denna gång handlar det om ett totalförbud i södra Östersjön. I

samband med tidigare interpellationer angående fisket av lax har jag ändå tyckt att minister Eskil Erlandsson tagit till sig de synpunkter som funnits. Enligt min mening har vi fått till ett för fisket bra beslut.

Min personliga inställning är naturligtvis att vi ska ha ett hållbart fiske. Jag anser också att fisket ska vara en gemensam resurs. Yrkesfisket är viktigt genom att det skapar arbetstillfällen på landsbygden inte bara för fiskarna utan också för fiskeindustrin, rökerier, restauranger, affärer – ja, listan kan göras lång. Inte minst från folkhälsosynpunkt är yrkesfisket viktigt. Det är tack vara yrkesfisket som vi kan ha fisk på våra middagsbord.

Nu gäller det den nya Havs- och vattenmyndighetens förslag till beslut avseende laxfisket i Östersjön. Myndigheten föreslår att den svenska kvoten i första hand går till fiske med fallor nära älvarnas utlopp, framför allt i Norrland. Samtidigt är det meningen att laxfisket ska fasas ut i södra Östersjön.

För att göra en återblick bara på de senaste åren: År 2008 kom ett förbud mot drivgarnsfiske av lax. Nu har vi också fattat beslut om öringförbud innanför tremeterskurvan, från norska gränsen och ned till Listerhuvud. Vad som finns kvar av laxfisket är det krokfiske som vi nu diskuterar. Nu vill Havs- och vattenmyndigheten ta bort den möjligheten också i södra Sverige.

Fru talman! Havs- och vattenmyndigheten skickade ut sitt förslag på remiss den 17 november. Svar ska vara åter den 9 december. Att ha så kort remisstid i en för många så viktig och komplicerad fråga är arrogant, om jag får uttrycka mig så. Mig säger det att man inte är det minsta intresserad av att få in några svar.

Som jag sagt tycker jag att vi ska ha ett hållbart fiske. Med all respekt för Havs- och vattenmyndigheten undrar jag ändå hur EU kunnat fastlägga de kvoter som fastlagts. Jag utgår från att man när man fattat sitt beslut använt sig av all tillgänglig kunskap om hur laxstammen kan stärkas. För Sveriges del har kvoten mer än halverats. 51 procent har dragits bort. Kanske kan ministern ge ett svar. Räcker inte denna minskning?

Den signal jag får är att det finns ett annat land, Polen, som tar upp betydligt mer än sin kvot – faktiskt mer än Sveriges hela kvot i dag. Man tar upp över 70 000 laxar utöver den egna kvoten och anmäler fisken som laxöring. Jag tycker att vi därmed är inne på kollektiv bestraffning av alla länderna runt Östersjön.

Jag måste säga att jag personligen är emot kollektiv bestraffning. Jag tycker också att man måste ha så mycket civilkurage att man tar länder som bryter mot ingångna avtal i örat – om jag får uttrycka mig så – och rättar till det hela.

Jag tycker mig se vissa likheter med torskfisket, vilket i vissa zoner ändå blivit bra när var stat tagit sitt ansvar.

Precis som Rune Wikström var inne på undrar jag om Sverige verkligen ensidigt kan fatta ett beslut av det slag som nu föreslås. Det finns ju inga andra stater runt Östersjön – i alla fall enligt de indikationer jag fått – som kommer att fatta ett sådant beslut.

Bara i Blekinge berörs ca 22 fiskare av stoppet.

Anf. 5 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! En levande skärgård är för oss som bor intill denna och som verkar utifrån denna mycket mer än en vacker tavla. För oss är den i högsta grad en realitet. Den är en del av vår själ, en del av vårt kulturarv och en starkt bidragande orsak till vår landskapsbild och vår turism och därmed också till företagande. Detta kräver ständig omvårdnad för att överleva och bygger på hårt arbete varje dag.

I generationer har fiskare burit detta kulturarv på sina axlar. När jag på allvar engagerade mig i fiskepolitiken för några år sedan – jag är rätt ny, till skillnad från Suzanne som kommer från en fiskarfamilj och Rune som är aktiv fiskare – gjorde jag det för det första för att jag inte för mitt liv kunde förstå hur man kunde sönderreglera en yrkeskår som yrkesfiskarna. Det måste självklart finnas balans i detta. Jag är moderat; jag vill finna balans mellan ett hållbart fiske och en hållbar tillväxt, samt även balans mellan yrkesfiske, sportfiske och husbehovsfiske.

Mot bakgrund av detta bildade jag och några till ett fiskeråd i Blekinge för några år sedan, för att samla alla kring samma bord. Där finns politiker, länsstyrelse, yrkesfiskare, sportfiskare och medier samlade kring samma bord för att föra denna fråga framåt. Hur ska vi få generationsväxling? Hur ska vi kunna få det jag vet att landsbygdsministern brinner så för, Matlandet Sverige, att leva också inom fisket? Närodlat och närfiskat – hur ska vi få balans så att barnen ska kunna äta närfiskat i sina skolmatsalar och att vi ska kunna finna det även på restauranger?

Det handlar om lokal företagsamhet, och det handlar självklart om tillväxt. För detta måste vi få bort en hel del hinder. För att ta interpellantens fråga till landsbygdsministern om det förslag som den myndighet som bara varit verksam i ett halvår, sedan den 1 juli 2011, har kommit med är det så att inverkan för Blekingefiskarna blir stor och avgörande om man går på detta beslut. Jag stämmer in i det föregående talare sagt om den korta remisstiden. Den är enbart tre veckor, vilket inte belyser så avgörande faktorer som just alternativfiske. För Blekingefiskarna är nämligen lax alternativfiske, med de torskstopp som råder.

Vi har inte heller tagit hänsyn till problematiken kring skarv och säl, som flyttat ned till våra områden och som egentligen står för det största uttaget – större än yrkesfiskarnas – av det som så småningom vandrar upp och sedan ska lägga rom i de norrländska fiskarna. Det talas inte heller om socioekonomiska faktorer. Ett sådant här stopp är definitivt inte ett gynnande av generationsväxling.

Fru talman! Med tanke på de faktorer jag lyft fram, framför allt den korta remisstiden och att det inte ger en helhetsbild men kan ge ett stort slag för en hel yrkeskår och en hel landsdel, vill jag säga att man kanske för det första ska förlänga remisstiden. Kanske ska man till och med invänta de förhandlingar som sker i EU när det gäller Common Fisheries Policy. Jag tycker att vi måste se över detta så att vi inte får en motsättning i frågan utan verkligen gynnar Matlandet Sverige. Vi ska inte ställa norr mot söder eller sportfiske mot yrkesfiske.

Anf. 6 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Låt mig inleda med två principiella uttalanden från min sida.

Det ena uttalandet är – och då upprepar jag mig – att det är Havs- och vattenmyndigheten som är ansvarig myndighet för bevarandet och det hållbara nyttjandet av fiskeresursen i vårt land. De har just nu ute på remiss ett förslag från sin sida. Det är för mig omöjligt att påverka vare sig myndigheten eller den tid de ställer till remissinstansernas förfogande för att avlämna synpunkter på det förslag som myndigheten har lämnat ifrån sig. Gör jag det gör jag mig skyldig till det som brukar kallas ministerstyre.

Det andra principiella uttalandet jag vill göra är att vi utan rikliga fiskbestånd i våra hav inte behöver några fiskare, och då kan fisket inte utövas. Det har varit min utgångspunkt i alla de diskussioner vi har omkring det hållbara nyttjandet av fiskeresursen i våra vatten och de vatten vi är med och påverkar genom den europeiska unionen att vi ska ha rikliga fiskbestånd – och att vi där vi inte har det ska försöka återställa dem så att de blir rikliga och möjliga att nyttja, till gagn för oss som konsumenter och för de fiskare som har detta som en del av sin näringsverksamhet.

I det fall vi nu diskuterar är det två saker som fordras. Den första handlar om att få bort det tjuvfiske som bedrivs. Det måste vara punkt ett att vi genom aktiva beslut, kontroller och också sanktioner mot dem som bryter mot de gemensamma regler vi har kommit överens om får bort det som inte är överenskommelser eller inom de överenskommelser vi kommer fram till. Den andra saken är att vi försöker återuppbygga bestånden så att de blir fiskbara på det sätt vi vill ha dem allesammans – ni och jag.

I den första delen har vi från svensk sida både i detta och tidigare fall varit mycket hårda och konsekventa i våra påtryckningar gentemot kommissionen och gentemot de fiskare och fiskenationer som bryter mot ingångna avtal. Så är det även i detta fall. Det är punkt ett: att få bort det som är olovligt, olagligt eller inte överenskommet.

När det gäller punkt två, att bygga upp fiskbestånden, är det på det sättet att Ices hade föreslagit minus 79 procent för uttaget av lax i Östersjön inför det kommande året. Minskningen förhandlades så att säga ned, så att den blev 51 procent. Det gör förmodligen att återhämtningen kommer att dröja ytterligare lite grann mot vad som var meningen från Ices sida, som precis som vi vill ha rikligt med fisk i haven så att vi kan ha en riklig fiskeverksamhet i alla delar av vårt land – så även i Blekinge.

Anf. 7 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag delar ministerns syn på tjuvfiske, olovligt fiske, sanktioner med mera. Det är dock inte detta det är frågan om här, i denna debatt.

Ministern säger att man om man bryter mot avtal också ska bli straffad för det. Det är helt rätt, men vi har faktiskt tilldelade kvoter. Sverige har fått sin tilldelade kvot, Finland har fått sin tilldelade kvot, Danmark har fått sin tilldelade kvot etcetera. Rune Wikström tog upp en viktig poäng, tycker jag: Regler ska gälla för alla. Det ska vara lika regler i unionen och staterna runt Östersjön. Annars kan vi ju slopa reglerna. Vi behöver inte ha några gemensamma regler över huvud taget inom unionen när vi kör ett eget språng på det hela. Det kan inte vara rimligt.

I ministerns svar på min interpellation nämner ministern visionen Matlandet Sverige, och den brukar också komma upp i debatter. Mi-

nistern pratar om visionen att bruka utan att förbruka. Det blir dock bara en klyscha här i dag, när ministern tyvärr gör tvärtom i många andra frågor. Ta ålfisket som exempel, eller det småskaliga fisket vid kusten! Det gäller även stoppet för att fiska öring innanför tremetersgränsen, alltså djupkurvan, mellan norska gränsen och Listershuvud etcetera.

Fru talman! Visionen låter bra. Jag måste säga, utan att jag, vill jag poängtera, på något sätt vill vara sarkastisk, att visionen är väldigt bra där statsrådet själv har sin erfarenhet, inom lantbruket, men detta gäller tyvärr tydligen inte fisket eftersom den visionen innehåller stopp och förbud.

Det kommer inte att finnas något yrkesfiske kvar om de här förslagen, som gång efter annan levereras från Havs- och vattenmyndigheten och kommer som på räls, går igenom. Vi kan se det framför oss och vi kan prata hur mycket som helst om att vi ska bevara ett bestånd så att det ska finnas fiske framöver för yrkesfisket. Men det kommer det inte att finnas, fru talman. Det kommer att bli stopp. Det kommer inte att finnas en enda fiskare kvar, och jag vill se dem i våra fiskebyar. Det kommer att bli museer. Båtarna kommer att ligga stilla. Det kommer att bli spindelnät på dem. De kommer inte att kunna gå ut. De får inte gå ut och fiska. Det är inte den visionen som jag hoppas att vi får se framför oss, men det blir följderna av de förslag som läggs fram gång efter annan från myndighets-håll.

Därför blir jag förundrad, fru talman, när ministern säger att ansvaret ligger hos myndigheten och att han inget kan göra, för då blir det ministerstyret. Men är det över huvud taget acceptabelt att en myndighet skriver ett förslag som går ut på remiss daterat den 17 november med sista svarsdatum den 9 december och förslaget ska börja gälla den 1 januari 2012? Anser ministern att det är acceptabelt med de här veckorna för den svenska yrkesfiskekåren?

Jag vet att det är många som följer debatten här i dag om yrkesfisket. Jag vet också att de ser fram emot ett svar på detta.

Anf. 8 RUNE WIKSTRÖM (M):

Fru talman! Jag är mycket väl medveten om att ministern inte kan gå in och peta i vad Havs- och vattenmyndigheten gör. Men ministern måste förstå den stora oro som jag och många med mig känner för kustfisket.

Man säger att vi ska ha kraftiga fiskbestånd så att kommande generationer har någonting att fiska på. Ja, det vill vi alla. Men den stora olyckan är bara att när den generation som jag tillhör dör ut finns det ingen som kan lära upp en kommande generation till att bli fiskare, för fiskare är någonting som man inte bara kan slänga sig på och tro att man ska bli. Fiskare är man, och det är väldigt svårt att hinna lära upp sig för att bli det.

Som sagt: Att spelreglerna ska vara lika runt hela Östersjön tycker jag är en självklarhet.

Anf. 9 SUZANNE SVENSSON (S):

Fru talman! Jag ska fortsätta där jag slutade. Bara i Blekinge är det ungefär 22 fiskare som berörs av torskfiskestoppet. Och i Blekinge är det, precis som Annicka Engblom sade, inte lätt att gå över till något

annat fiske eftersom det redan finns ett antal förbud, och sälen omöjliggör torskfiske nära kusten.

År 2010 utgjorde laxfisket 36 procent av det småskaliga fisket, och i år, från den 1 januari till den 30 juni, utgjorde det hela 63 procent. Frågan är vad de som är yrkesfiskare ska göra för något.

Jag tycker också att det är viktigt att veta att det aldrig har varit tillåtet att bedriva fiske i lekornäddarna eller där laxen är på väg upp i åar eller älvar. Jag ställer mig då frågande till varför man ska börja tillåta fällor nu. Det kanske ministern kan svara på.

Precis som Annicka Engblom tycker också jag att det är viktigt med ett hållbart fiske. Då tycker jag att det krävs en konsekvensanalys av vad detta innebär ekonomiskt, socialt och miljömässigt, och det tror jag inte att man har gjort.

Avslutningsvis, fru talman, pratar man om levande skärgård. Vad ska alla som verkar och bor i skärgården försörja sig på?

Vi vill att turismen ska blomstra och skapa arbetstillfällen. Närfiskat är också ett ord som man använder sig av. Landsbygdsverket har stått bakom utvecklingen av det nya märket ekonomiskt och stöttat det. Underrubriken är: Svenskt, godkänt och spårbart.

När det gäller Matlandet Sverige, landsbygdsprogrammet och fiskeprogrammet arbetar Landsbygdsdepartementet för att driva arbetet med visionen framåt, och man har ansvaret för ekonomiskt stöd till projekt för att utveckla landsbygd och fiske.

Återigen – jag har ställt frågan tidigare till ministern – undrar jag: Kommunicerar man mellan de olika verken? Visserligen sade ministern i sitt förra inlägg att det gör man, men det verkar som att man uppfattar budskapen olika i verken.

Anf. 10 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Ingen kan mer än jag dela insikten om och vurmen för att vi definitivt ska ha en hållbar återväxt och tillväxt av våra fiskbestånd i Östersjön. Det är inte bara fisket att ta tag i utan hela situationen med den allt ökande oljetrafiken och de miljöutsläpp som därmed sker och om inte annat dräneringen från jordbruken runt om Östersjön. Det finns mycket att ta tag i vad gäller hela den situationen.

Det är trots allt ett remissförfarande från en myndighet, som landsbygdsministern påpekar och som vi diskuterar här. Men det är bra att vi i detta skede belyser saker som inte bara oroar utan faktiskt gör en hel yrkeskår och många runt om som är berörda av detta minst sagt förtvivlade. Det är redan nu en svår situation med regelverk som är svårgenomträngliga, till och med för yrkesfiskarna själva, och svåra att förstå sig på. De kommer slag i slag.

Landsbygdsministern var delaktig i diskussionerna om bland annat dioxinhalten och bevarandet av surströmmingen för ett tag sedan. Vi ska inte göra en ytterligare vurpa vad gäller detta.

Fisken känner inga territorialvattengränser. Och vi ska inte binda ris åt egen rygg, för det här är en resurs som vi ska samarbeta med de andra länderna om. Vi ska inte gå före i detta, vilket jag måste vara av uppfattningen att Havs- och vattenmyndigheten gör.

Jag tycker att det är viktigt att i debatten belysa och medvetandegöra och att inte göra fort, för då kan man ofta göra fel.

Anf. 11 JAN-OLOF LARSSON (S):

Fru talman! Den här kammaren brukar uttala sitt fulla stöd och i all enighet för kustfisket i Sverige och den betydelse det har för landsbygden och en levande skärgård. Trots det kommer det förslag på förslag som innebär inskränkningar i möjligheten att bedriva ett kustnära fiske. Nu senast är det bristen på lax och avsaknaden av bra laxbestånd, och det är ju rätt och riktigt.

Det har också varit en avsaknad av en förvaltningsplan för laxen under många år, och Sverige har ett väldigt stort ansvar för att vi inte har fått igenom en sådan. Det har lett till att vi har hotade bestånd i dag.

När jag hör den här diskussionen och debatten kommer jag att tänka på ett mindre trevligt förslag som kom 2002 om ett ensidigt torskfiskestopp för Sverige. Frågan överklagades till EU som prövade den och konstaterade att svenska fiskare också är EU-medborgare och att svenska fiskare har lika stor rätt som alla andra fiskare i EU att fiska på de vatten som ligger utanför tolvmilgränsen. Det borde väl gälla även för lax och inte bara för torsk.

Då undrar jag: Anser ministern också att svenska fiskare är EU-medborgare? Även om ministern inte ska styra Havs- och vattenmyndigheten pågår det väl ett samtal mellan departement och Havs- och vattenmyndigheten, hoppas jag, där man tar upp frågan som avgjordes på våren 2003, att svenska fiskare är EU-medborgare. Det kunde vara intressant att få reda på det.

Vi har nu fått ordning på torskbestånden. Ministern brukar stå här och tala om att det grejade han genom att åka ned till Polen, slå näven i bordet och sätta stopp för svartfisket – det klarade han nästan själv. Och Polen fick betala detta genom minskade fiskemöjligheter på torsk. Det är rätt och riktigt. Så ska det vara.

När man skulle ha laxförhandlingar sade vi också att nedskärningen ska ske på Polens fiskemöjligheter. Eftersom det är Polen som har överfiskat lax är det också de som ska stå för nedskärningen.

Det är punkt ett, säger Eskil Erlandsson. Men så blir inte fallet. Punkt ett blir att vi ska lägga ned svenskt kustfiske i Blekinge och södra Sverige.

Vad är ministerns ambition när det gäller att Polen ska ta matchen och stå för kostnaden som det innebär att dra ned fisket? Det skulle vara intressant att få reda på.

Jag vill också ha ett tydligt svar från ministern på om svenska fiskare är EU-medborgare och får fiska på EU:s internationella vatten.

Anser ministern att det är Polen som ska stå för neddragningen eftersom det är de som har överfiskat 70 000 laxar?

Anf. 12 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag skulle bli glad och lycklig om debattörerna i denna debatt i sitt sista inlägg kunde bekräfta det jag har sagt flera gånger, nämligen att vi måste ha fisk i havet för att ha fiskare. Vi måste ha fisk i havet för att det ska vara lönsamt att vara fiskare, för att få en nyrekrytering till yrket och för att vi ska få levande kustsamhällen.

Det arbete som vi bedriver på Landsbyggsdepartementet men också det arbete vi bedriver tillsammans i den europeiska gemenskapen går ut på att vi ska återställa bestånd så att de blir fiskbara i den utsträckning som de en gång varit. Detta inkluderar laxen.

Gör vi detta på ett sätt som på något sätt missgynnar eller diskriminerar svenska fiskare? Nej, vad jag förstår är det förslag som är ute på remiss, och som jag måste påpeka för kammaren inte på något vis är fastställt ännu, också ett förslag för att återställa bestånden till de storlekar vi vill ha dem i haven. Den torsk, lax och så vidare som vi ska plocka upp ska vara så stor som möjligt och ska helst ha hunnit leka innan vi plockar upp den och använder den för konsumtion i humanledet.

Detta åstadkommer man bland annat genom att föreslå det som är förslaget och ligger ute på remiss hos berörda.

Vad är skälet till att förslaget är ute just nu? Jo, skälet är att ministerrådet alltid fastställer kvoten under oktober månad. Det är inte så lätt att skicka ut något innan ministerrådet har bestämt hur det ska vara.

Kan man inte vänta? En väntan innebär bara att ingen kan fiska förrän reglerna finns. Så har det alltid varit, och så kommer det förmodligen att vara framöver också.

Gör vi något åt tjuvfisket? Ja, vi gör mycket. Jag hoppas att det inte existerar i vårt land. Där tjuvfiske existerar måste det beivras av ansvariga myndigheter som har att ta hand om detta – i vårt land och i andra delar av Europa där sådant förekommer. Det inkluderar det land som nämndes i debatten.

Diskrimineras svenska fiskare? Nej, jag kan inte se att de gör det i detta fall. Vi har vår kvot, och i motsats till vad den socialdemokratiska regeringen föreslog och till och med beslutade om 2003 och som domstolen sade nej till får de facto svenska fiskare fiska den lax som vi gemensamt har kommit överens om i det europeiska ministerrådet på detta område. Svenska fiskare är alltså inte diskriminerade.

Anf. 13 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Svenska fiskare i södra Östersjön kommer definitivt att bli diskriminerade. Det kommer att gälla älvarna, företrädesvis Norrlandsdelen. På något annat sätt kan inte jag och förmodligen de som tittar och lyssnar på debatten se det.

Ministern nämner älvarna i sitt tal, fru talman. Ministern säger att det finns risk att inte någon av våra vildlaxälvar i Östersjön kommer att leva upp till målet för reproduktion av lax. Det stämmer dock inte riktigt i sak. De största älvarna lever upp till målen med råge och har gjort det de senaste tio åren, ministern. Det som har hänt är att målsättningarna har gjorts mer och mer ambitiösa. Jag måste därför tyvärr säga att ministern har fel på denna punkt.

Varför inte i stället förbjuda fiske på lekande lax i älvarna? Produce-ras det inga nya laxar spelar den mest välarbetade plan inte någon roll. Det handlar trots allt om grundläggande biologi. Om inte laxen får göra det den är bra på i sin lekande natur spelar det ingen roll vilka planer man har för övrigt för fisket, fru talman.

Sälen och skarven har tagits upp tidigare. Vi verkar ha en oförmåga att agera avseende detta, och jag kan inte förstå det. Det är ett klart och tydligt dokumenterat problem. Det finns rapporter från såväl finska som svenska myndigheter om problemet med den ökande stammen.

Det finns 24 000 sälar i Östersjön. De äter ungefär 2 ½ kilo lax. Det är 60 000 kilo per dag. Det är 21 900 000 kilo per år. Men det är enklare, fru talman, att gå på yrkesfisket.

Anf. 14 JAN-OLOF LARSSON (S):

Fru talman! Ja, vi måste ha fisk i havet. Ja, vi måste återställa bestånden. Det är vi överens om, ministern. Men Sverige diskriminerar svenska fiskare; så är det i dag. De har inte samma rättigheter att fiska med de redskap som man har i de övriga EU-länderna, och då diskrimineras svenska fiskare.

Med detta förslag dör laxfisket i södra Sverige. Rimligtvis borde man dela upp den kvot som man har fått så att det ger en överlevnadsmöjlighet för fisket även i södra Sverige.

Det är Polen som ska betala för svartfisket. Det är Polen som har svartfiskat, och det är de som skulle ha fått en neddragning med 70 000 laxar. Det skulle inte läggas på Sverige att betala den delen.

Sist men inte minst: Laxen parar sig inte; den är inget däggdjur. Den leker; det är en fisk.

Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Enligt de upplysningar jag har finns det fällfiske efter lax också i södra delen av Sverige. Detta säger jag till kammaren utifrån den information som jag har fått mig till del och apropå det som har sagts i debatten så här långt.

Jag vill avslutningsvis, fru talman, ändå påpeka att laxens beståndssituation är alarmerande. Vi har sett en nedåtgående beståndstrend under de senaste åren. Enligt Ices senaste rådgivning finns det risk att ingen vildlax kommer att uppnå det uppsatta målet för ett maximalt hållbart uttag inom den tidsram som vi har varit överens om i Europeiska unionen och också i denna kammare.

Jag hoppas att kammaren även fortsättningsvis är beredd att hjälpa till i arbetet med att återställa inte bara laxen utan också andra arter till de bestånd vi vill ha och som möjliggör ett hållbart uttag av de fiskarter som vi vill ha dels i våra vatten, dels för konsumtionen bland vår befolkning. Jag hoppas att kammaren också fortsättningsvis ställer upp på det eftersom det är den målsättning jag arbetar efter och som jag har upplevt att jag har haft kammarens stöd för under de år som jag har haft ansvar för frågorna.

Jag vill ha levande kustsamhällen och jag vill ha fiskeföretagare i alla delar av vårt land, men jag vill också ha den goda fisken på våra matbord.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 16 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Berit Högman har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att understödja en utveckling som leder till ett filmavtal.

Regeringen har givit koncernchef Lennart Foss mandat att till och med utgången av 2011 leda förhandlingarna om en ny branschsamverkan för film. Jag följer givetvis hans arbete, men det är inte min roll att kommentera de pågående förhandlingarna.

Berit Högman har även frågat vad jag avser att göra om ett nytt avtal inte nås.

Regeringens målsättning är tydlig: att i god tid före den 31 december 2012 få till stånd en långsiktig lösning för svensk film. Parallellt överväger regeringen andra, alternativa, lösningar men tills förhandlarens mandat går ut vid årsskiftet är ett nytt avtal vår huvudlinje.

Avslutningsvis har Berit Högman frågat mig vilken beredskap jag har för att göra andra insatser för att säkerställa att svensk film kan utvecklas och stöttas.

Utveckling för svensk film är viktig. Därför tar regeringen ett helhetsansvar för filmpolitiken och avsätter, förutom bidraget till filmavtalet, medel till ett antal olika ändamål på filmområdet. Utöver 185 miljoner kronor till filmavtalet avsätts drygt 121 miljoner kronor till filmkulturella ändamål. Därutöver kan nämnas satsningarna under mandatperioden på digitalisering av biografier med totalt 60 miljoner kronor och på jämställdhetsinsatser med 8 miljoner kronor.

Anf. 17 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Det är snart 50 år sedan Harry Schein kom på den geniala idén att vi skulle ha filmavtal. När vi ser i backspeglarna får vi säga att det har varit framgångsrikt. Men som på alla vägar kommer man någonstans till vägskalet där man måste göra rejäla vägval.

I svaret beskriver statsrådet att Lennart Foss har fått mandatet. Jag undrar hur det ser ut. Mig veterligen är det första gången som en regering anlitar en extern förhandlare till ett sådant avtal – en förhandlare som har liten eller ingen koppling till departement vare sig det handlar om Kulturdepartementet eller Finansdepartementet.

Om det nu är sant att it-leverantörerna har hoppat av och att de varken är villiga att vara med och betala i filmavtalet eller vidta åtgärder mot den illegala nedladdningen, som egentligen är det största hotet mot en vit filmkonsumtion i vårt land, är en viktig part för framtidens filmavtal borta.

Om jag minns rätt säger statistiken att vi ser minst 60 filmer per år och person i Sverige, men bara två på bio. Resten ser vi i andra fönster. It-leverantörer och bredbandsleverantörer är de som uppenbarligen tjänar bra på vår filmkonsumtion och vårt mediemönster. Comhem gör enorma vinster. Det är lite Caremastuk över mediebranschen, skulle jag vilja säga.

Om vi därtill lägger den mediekoncentration som exempelvis SF:s övertagande Klarabiografen i Kulturhuset nu får stå som en symbol för

*Svar på
interpellationer*

blir det ganska dramatiskt när vi har det mål som jag har: att människor i Sverige ska få tillgång till bra svensk kvalitetsfilm.

Det är förstås bra att regeringen satsar på digitalisering av biografer. Om regeringen hade lyssnat på oss socialdemokrater hade det nu funnits 100 miljoner för dessa insatser i stället för 60. Det tycker jag är synd. Om regeringen hade lyssnat på oss hade det också från nästa år funnits 30 miljoner till svensk barnfilm. Det är välkomna pengar, för barn är aldrig lönsamma för investerare i svensk filmproduktion.

Skälen är många och starka för att ha en tydlig strategi för hur svensk film ska utvecklas. Det gäller att inte bara ha en strategi för hur vi ska visa ett svenskt historiskt filmarkiv, som nog i sig kan vara värdefullt.

Av svaret, som jag inte tycker är särskilt långt och uttömmande, att döma läser jag ändå på något sätt att inte ens kulturministern själv tror att förhandlingarna kommer att gå i lås. Men kulturministern är hemlighetsfull när det gäller hur en alternativ lösning ser ut.

Jag vill ställa frågan: Skulle kulturministern kunna tänka sig att överväga andra modeller – sådana som finns i exempelvis Polen eller Frankrike där bredbandsleverantörerna på lite olika sätt bidrar till filmproduktion? Men det förutsätter politiska krafttag från regeringen.

Anf. 18 HANS WALLMARK (M):

Fru talman, kulturministern och Berit Högman! Vi är några stycken som tycker att det är trevligt att svensk film diskuteras, inte minst när det sker härifrån riksdagens talarstolar.

Jag satt själv med som Moderaternas representant i den politiska referensgrupp som Mats Svegfors använde sig av i sin filmutredning, som är den senaste vi har. Då kom vi också att diskutera en hel del av dessa frågor. Några av dem har delvis berörts både i svaret och i frågan. Det gäller bland annat finansieringsmodellen.

När det gäller synen på förhandlingsman tillhör jag dem som tycker att det är rätt bra att regeringar ibland kan använda sig av förhandlingsman. Så har gjorts i andra sammanhang, till exempel när det gäller infrastruktur. Man försöker hitta olika parter för att se om det går att finna någon form av samsyn. Jag tror nog att det är klokt att man just i det här fallet har haft en förhandlingsman som står i ett oberoende till de olika aktörerna för att se om det finns förutsättningar på en fortsättning på ett filmavtal.

Däremot är det intressant att vi, precis som Berit Högman påpekar, har de så kallade internetoperatörerna och att de tjänar bra på att det finns film tillgänglig också via nätet. Som Berit Högman också påpekade är det fler och fler som ser film på andra sätt än via den traditionella biografen.

Jag sitter inte med i förhandlingen, men jag har förstått att det som har varit en stor stöttesten under de senaste åren har gällt synen på upphovsrätt på å ena sidan de som producerar och investerar i film, å andra sidan internetleverantörer.

Fru talman! Jag tillhör dem som är tydliga med att alla människor som ligger bakom en film – regissörer, producenter, manusförfattare, inspicienter, de som tillverkar kostymer och ägnar sig åt att maskera de olika personerna – har en rimlig anledning att också kunna få skörda

frukterna av sitt arbete. Då tror jag, fru talman, att upphovsrätten är viktig.

När man för sådana här diskussioner tror jag också att det är viktigt att man inte slarvar med synen på upphovsrätt. Av medierapporteringen att döma har jag uppfattat att det har funnits lite olika synpunkter på det.

Den fråga man måste rikta tillbaka till Berit Högman är: Vilken är den grundläggande syn som Socialdemokraterna har på upphovsrätt? Mitt intryck är att de har stått relativt starka i frågan. Men om det skulle bli ett regeringsskifte måste de luta sig mot andra partier. Då har vi till exempel Vänsterpartiet, som har varit tydliga med att de ifrågasätter upphovsrätten på nätet, som i så fall måste bli en bärande part i ett samarbete med Socialdemokraterna. Om Berit Högman vill vara tydlig mot svensk film har hon all möjlighet att utnyttja talarstolen här för att beskriva Socialdemokraternas syn på upphovsrätt i kombination med att de måste luta sig mot Vänsterpartiet.

Fru talman! Berit Högman nämner också att det finns sådana som tjänar pengar på detta och nämner ett företag, Comhem; man kan nämna flera företag. Hon nämner också att man hittat andra lösningar i andra länder. Man ska vara lite tydligare och nämna länderna vid namn, som Polen. Vad vill man åstadkomma? Är det en bredbandsskatt man vill ha? Är det någon form av generellt uttag som drabbar alla? Det är en fråga som delvis diskuterades när Mats Svegfors hade sin utredning. Tidigare har det också funnits utredningar om det. Mitt intryck, fru talman, är att man har varit rätt tydlig från partierna om att man avvisar tanken på en bredbandsskatt. Men Berit Högman och Socialdemokraterna kan vara tydliga även i den här frågan. Är det en direkt bredbandsskatt man efterlyser när man nu står här i talarstolen och talar?

Det är viktigt att vi alla på olika sätt värnar svensk film. Jag tror inte att ifrågasättande av upphovsrätten är ett sätt att värna svensk film. Jag tror inte att bredbandsskatt är ett sätt att värna svensk film. Men Socialdemokraterna kan utveckla sin synpunkt.

Anf. 19 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag välkomnar Hans Wallmark till debatten. Han har ett stort engagemang i filmfrågorna.

Interpellanten tog i sitt första inlägg upp valet av förhandlingsman. Jag har ingen annan uppfattning än Hans Wallmark. Det är utmärkt att man ibland tar en utomstående person. Sedan vill jag säga att staten finns med i förhandlingarna. Vi är en part i filmavtalet, och våra tjänstemän deltar också i förhandlingarna. Intresset är väl tillgodosett.

När det handlar om operatörerna är det upp till förhandlingsmannen Lennart Foss att avgöra vilka han kallar till förhandlingen. Vi ser naturligtvis gärna att operatörerna är med. Vi tror och hoppas fortfarande på ett avtal.

Berit Högman tyckte att mitt svar var en smula magert och inte så uttömmande. Må så vara! Det har att göra med den situation vi har. Förhandlingarna pågår ytterligare några veckor. Då ska jag inte in och kommentera det. Däremot diskuterar jag gärna det och är tacksam för att Berit Högman tog upp hoten mot filmen, det vill säga den illegala nedladdningen. Det handlar om en princip, och det handlar inte bara om film

Svar på
interpellationer

utan om väldigt många andra kulturyttringar också, inte minst musik, dataspel och böcker som finns tillgängliga på nätet. Men nu pratar vi om filmen.

Senast i går såg jag *Jägarna 2* och förde samtal i samband med det, dels med regissören Kjell Sundvall, dels med producenten Peter Possne. De var djupt bekymrade. Filmen går bra, och det är väldigt roligt, för detta är en stor satsning. Men redan två dagar efter biopremiären fanns filmen ute på nätet. Drygt 500 000 personer har sett filmen och betalat för att se den. Men det har gjorts 1,3 miljoner illegala nedladdningar. Det är inte säkert att 1,3 miljoner hade gått till en biograf och löst biljett. Men låt oss säga att en tiondel hade gjort det. Då hade ytterligare 130 000 personer betalat, som nu på något sätt ändå har stulit andra personers verk. Det hade givit mycket pengar. Det är ändå alltid en risk att sätta upp en film. De berättade också för mig att runt 400 personer har varit delaktiga i skapandet av *Jägarna 2*. Det är många människor som har intresse av och utkomst av det här.

Detta är ett mycket allvarligt problem. Staten har gjort mycket för att stävja detta. Vi kan kanske komma in på detaljer också. Men jag är glad att Berit Högman lyfter fram frågan och ser gärna att den diskuteras i en mycket bredare krets.

Anf. 20 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Både till Hans Wallmark och till kulturministern vill jag säga att mitt primära intresse är att vara en konstruktiv medspelare för en bra kulturpolitik. Det blir ingen kulturpolitik och ingen kultur utan kulturskapare, och upphovsrätten är en central fråga för kulturskapare, oavsett om vi pratar om böcker, film eller kreativa näringar, dit vi kan räkna tv-spel och annat. Detta måste vi ta krafttag kring. Det är också därför jag har tagit upp det i denna interpellation.

Däremot känner jag inte att vi har en regering som riktigt tar på allvar att den är en minoritetsregering. Kulturministern kan känna att man har ett kulturutskott och en konstruktiv opposition som är beredd att vara med och finna lösningar. Då känns det ibland som en väldigt lång väg att formulera frågor i en interpellation för att skapa konkret politik som leder kulturen vidare. För mig blir det på något sätt så att det just nu saknas en vision och en stark vilja för svensk filmpolitik. Det beklagar jag.

Jag var och såg en annan film i söndags kväll, *Tysta leken*. Det är en fantastiskt bra film. Svenska Filminstitutet har också snabbt gjort en filmhandledning till den. Det tror jag är nödvändigt och bra. Kanske är den filmen ett resultat av jämställdhetsutredningen, vilket i så fall också är välkommet.

Över huvud taget är det nog många filmer som på grund av bristande resurser inte blir gjorda i vårt land. De filmer som blir gjorda blir det i mycket tack vare filmavtalet, Filminstitutets resurser och duktiga filmkonsulenter men också de regionala filmcentren.

Filmen är kanske den kulturyttring som bäst beskriver vår samtid. Jag tycker att regeringens kulturpolitik kantraras mycket åt dåtid. Därför är det hög tid för framtid och nutid.

Filmen är en kulturyttring som attraherar unga människor, de som kanske har minst klasskillnader i sin konsumtion. De yngre är både skapare och konsumenter av film. Filmen borde lätt kunna nå ut i hela landet.

Jag fick höra på *Kulturnyheter* att kulturministern inte var särskilt angelägen om att kvalitetsfilm kunde nå våra mindre städer. Jag tycker precis tvärtom. Det är också därför vi har lagt mer resurser till digitaliseringen av biografen.

Vid sidan av förhandlingarna arbetar regeringen med alternativ, står det ungefär i svaret. Då måste jag fråga: Finns det någon möjlighet för riksdagens övriga partier att få ta del av dessa diskussioner?

Det står också i svaret att vi ”i god tid före den 31 december” ska få besked. I dag skriver vi den 7 december, och jag tror att riksdagen är ganska mån om att få gå på julledighet någon gång före julafton och inte efter.

Om avtalet havererar, vilket jag tyvärr tror att det gör, är det inte så väldigt gott om tid, med tanke på när ett nytt avtal måste finnas på plats. Att skapa filmpolitik och resurser till film är ingen quick fix. Det är ganska lite på kulturens område som är quick fix. Det kräver en långsiktig strategi och en långsiktig planering från idé till verklig film.

Anf. 21 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Trots Berit Högmans goda intention att vara en konstruktiv medspelare, vilket jag verkligen uppskattar, liksom att Socialdemokraterna inte bara i kulturutskottet utan även på andra håll försöker vara en konstruktiv opposition, måste jag dock rätta ett par fel hos henne. För det första är det inte den 7 december i dag, utan den 6 december, Finlands självständighetsdag, som vi alla på olika sätt kan fira. Jag kommer att komma in på de gravare politiska felen om en liten stund.

Jag tycker också att det är oerhört glädjande att Berit Högman är så tydlig när det gäller upphovsrätten som en central fråga för film och även – precis som kulturministern pekade på – musik och böcker. Det som blir Berit Högmans problem är att man om man ska ha ett regeringsskifte måste luta sig mot ett eller flera andra partier till vänster. De är väldigt tydliga när det gäller upphovsrätten: De ifrågasätter den. Där har Alliansen under de senaste fem åren fört en gemensam och tydlig politik som har varit till upphovsrättens fördel.

Det är väldigt vackra formuleringar som Berit Högman och Socialdemokraterna för fram om filmpolitiken. Men det är väldigt svårt att se exakt de konkreta förslagen utöver att man lovar lite pengar här och där.

Jag vill också komplicera bilden som Berit Högman beskriver av till exempel digitaliseringen. De säger att de har varit för en snabbare digitalisering än vad regeringen varit. Det man bör tänka på är: Hade det nödvändigtvis varit bra att vi hade gjort detta snabbare?

Det har för det första funnits en oklarhet om vilken teknik man ska använda när det gäller utrustningen. Därmed hade man kunnat riskera att kasta pengar i sjön. Jag tror att det är en del Folkets Hus-föreningar som dess värre har investerat i fel teknik.

Detta är för det andra väldigt USA-drivet. Det är amerikanska stora, mycket multinationella bolag som har krävt teknikskiftet. Ska svenska skattebetalare vara med och betala det?

Det är för det tredje några som redan investerat i ny teknik som dessutom kanske har framtiden för sig. Ska de då stå hela sin kostnad medan Socialdemokraterna här kommer efter med bidrag?

Det finns skäl att rätta en del av felen. Några var uppenbara, som dagens datum, men det finns också politiska.

Anf. 22 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Det var intressant att Berit Högman beskrev sig själv och sina partikamrater som en konstruktiv opposition. Jag tror inte att frågan har varit uppe en enda gång i riksdagen under perioden sedan sommaren, inte en enda gång har man lyft frågan om filmavtalet eller filmfrågorna.

Vi har diskuterat digitaliseringen och den satsning som regeringen nu gör. Jag vill gärna se i skrift att jag skulle vara motståndare till kvalitetsfilm på mindre orter. Det stämmer icke. Det tror jag också att Berit Högman vet.

Vår vision har varit väldigt tydlig. Vi tycker att det finns en fördel i att många parter är med och finansierar svensk film. De som tjänar pengar på film ska vara med och bidra på olika sätt. Det kan vara med pengar men det kan också vara med konstruktiva idéer.

Sedan må den tanken ha en 50-årig historia. Men det finns långt fler förslag, tankar och idéer som är äldre än så men som är gångbara än i dag. Det var en bra princip, och jag tycker fortfarande att det är en bra princip.

Jag tror fortfarande att det är möjligt att få till ett filmavtal. Det är vår absoluta förhoppning och tro. Men skulle det vara så illa att det inte skulle bli av kommer jag självfallet återigen till kulturutskottet. Jag är där tämligen ofta för att diskutera de frågor som utskottets ledamöter vill tala med mig om.

Jag vill också gärna ha ett svar på frågan: Vari består oppositionens och Socialdemokraternas förslag? Är det denna bredbandsskatt som Hans Wallmark var inne på? När man tittar på hur en del länder, bland annat Polen, har löst det är det just det att alla får bidra. Där är vi inte. Jag tror heller inte att det är en god idé. Men om Berit Högman tycker det får hon gärna säga det.

När det handlar om framtiden gäller avtalet nu över 2012. Vi har goda förhoppningar att få till ett avtal. Det är heller inte ett avtalslöst tillstånd som inträder efter årsskiftet. Det nuvarande avtalet gäller. Naturligtvis måste vi också fundera på alternativa lösningar. Något annat vore inte ansvarsfullt.

En lösning som har förts fram av filmutredare Mats Svegfors är att man ska ta bort den låga momsen på biobiljetter och införa en 25-procentig moms. Det är ett förslag som har funnits i diskussionen. Staten ligger kvar med våra pengar. Men vi tycker att det är en väldigt god idé för svensk film för att man ska ha möjlighet att kunna producera inte bara breda publikfilmer utan också smalare filmer att det finns flera som bidrar med pengar och idéer.

Men det handlar också om att man kommer åt den ytterst allvarliga frågan att kulturskapare måste få betalt för sitt arbete. Det gäller att vi värnar upphovsrätten och att vi på olika sätt försöker stävja den illegala nedladdningen av svensk film.

Anf. 23 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Det är väldigt bra att det bara är den 6 december i dag. Då har regeringen en dag till på sig att få fram avtalet.

Jag fick uppfattningen att syftet med att bredda inför filmavtalet var att få bredbandsleverantörerna att vara med och bekosta utvecklingen av svensk film. När jag påstår att jag inte tror att det händer verkar vare sig Hans Wallmark eller kulturministern vara särskilt bekymrade över det. De är mer bekymrade över att jag lyfter frågan: Hur ska vi få med dem som uppenbarligen tjänar väldigt mycket pengar på att distribuera film? Det blir plötsligt mitt problem och inte regeringens problem.

I stället verkar det som en mer attraktiv tanke att biobesökarna ska betala mer. Nu var det så att på bio såg vi bara två av de 60 filmerna. Då kvarstår: Hur gör vi lösningen för att mediet där filmen kommer också är med och skapar ny film? Det är huvudanledningen till att jag har ställt frågan.

Hela ditt resonemang, Hans Wallmark, bygger på att vi har en cementserad organisation. Jag tror att Hans Wallmark skulle vara glad om han satt i kulturutskottet. Den här veckan har vi två tillkännagivanden och en bakläxa som vi har lyckats uppnå i politisk enighet. Det har vi gjort genom att vara väldigt tydliga om målet en bättre kulturpolitik.

Det finns också de som pläderar för en helstatlig filmpolitik. En sak är jag väldigt säker på. Svensk film kan aldrig överlåtas åt marknadskrafter rakt igenom. Det är min fasta övertygelse. Jag utgår ifrån att kulturministern också delar den uppfattningen.

Filmsverige längtar efter strategier och visioner för svensk film. Jag har ett tips. Åk gärna till vårt grannland Norge med en S-styrd regering! Deras tydliga satsning visar redan resultat. Jag kan varmt rekommendera filmen *Oslo 31 augusti*.

Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tror inte att vi kommer så väldigt mycket längre i dag. Nu avvaktar vi fortfarande filmförhandlaren Lennart Foss arbete. Jag vet att det är fler möten inbokade under december.

Vi ser naturligtvis att så många parter som möjligt är med. När diskussionen dök upp om att bredbandsoperatörerna också ville vara med i förhandlingarna tyckte vi att det var alldeles utmärkt. Det är precis som Berit Högman säger. De tjänar också pengar på svensk film. Därmed hade de också kunnat vara eller är en part i detta.

Det är riktigt att man behöver se över en del i filmavtalet. De diskussionerna pågår också. Det handlar bland annat om biografens roll som ett första visningsfönster. Precis som vi vet sedan tidigare och som också utredaren lyfte fram ser vi mycket film. Film är en viktig kulturyttring. Men det är ett fåtal filmer som vi ser på biograf. Många ser film i andra så kallade visningsfönster och till och med i mobilen. Det måste man också ta hänsyn till när man ger stöd till svensk film.

Fram till dess att Lennart Foss kan lämna ett förhoppningsvis positivt besked att han har lyckats samla parterna till ny förhandling avvaktar jag med ytterligare kommentarer. Men jag kommer i alla sammanhang jag får en chans att tala om vikten av att många är med och finansierar

svensk film, att vi har hög kvalitet i svensk film och hur viktigt det är att vi motarbetar den illegala nedladdningen av film.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2011/12:134 om digital radio

Anf. 25 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Berit Högman har frågat mig vilken strategi som finns bakom mitt och regeringens agerande beträffande införande av digital radio.

I och med den nya radio- och tv-lagen, som trädde i kraft i augusti 2010, infördes nya regler om digitala kommersiella radiosändningar. Enligt lagen beslutar regeringen om vilket sändningsutrymme som får upplåtas för digital kommersiell radio. Myndigheten för radio och tv fördelar därefter tillstånd efter ett ansökningsförfarande. Regeringen beslutade i oktober 2010 om sändningsutrymme för kommersiell digital radio i hela landet. Myndigheten för radio och tv förbereder nu en tillståndsprocess med anledning av regeringens beslut.

Regeringen tillsatte vidare i juni i år en utredning om radio och tv i allmänhetens tjänst inför nästa tillståndsperiod, Public service-kommittén. I kommitténs uppdrag ingår bland annat att ta ställning till en eventuell övergång från FM till digital radio. Kommittén ska bedöma och lämna förslag om när och hur en sådan övergång i så fall ska genomföras och hur den ska finansieras samt bedöma om Sveriges Radios roll i digitaliseringen av radiomediet behöver tydliggöras. Bedömningarna ska ha ett lyssnarperspektiv. Kommittén ska följa det arbete som Myndigheten för radio och tv utför när det gäller tillståndsgivning för digital kommersiell radio. Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012, och förslagen kommer därefter att beredas i sedvanlig ordning.

Det beslut om sändningsutrymme som regeringen fattat och den tillståndsprocess för digital kommersiell radio som Myndigheten för radio och tv förbereder syftar inte till att fastställa ett slutdatum för FM-sändningarna. Utgångspunkten för denna process är att de digitala ljudradiosändningarna ska bedrivas parallellt med och komplettera de analoga ljudradiosändningarna. FM-nätet är i dag fullt utnyttjat, och digitala ljudradiosändningar erbjuder en möjlighet att få fler radiokanaler i hela landet, vilket den kommersiella radion har efterfrågat. När det gäller den långsiktiga frågan om en eventuell övergång från FM till digital radio och frågan om SR:s roll i digitaliseringen kommer Public service-kommitténs arbete att utgöra en del av underlaget för regeringens fortsatta överväganden.

Regeringen har i flera sammanhang uttalat att utvecklingen av mark-sänd digital ljudradio bör vara marknadsdriven. Detta innebär att de kommersiella aktörerna på radiomarknaden deltar och att parterna samverkar bland annat beträffande val av teknisk standard. Sveriges Radio bör inte ensamt driva utvecklingen av digitala ljudradiosändningar. Mervärdet av digital marksänd radio måste också klart framgå för konsumenten.

ten. De mått och steg som regeringen hittills vidtagit när det gäller utvecklingen av digital radio är ett uttryck för detta synsätt.

Prot. 2011/12:42
6 december

Anf. 26 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

För mer än ett år sedan beslutade regeringen om sändningsutrymme för digital kommersiell radio. Regeringen har varit tydlig med att utbyggnaden av digitalradio ska vara marknadsdriven och att Sveriges Radio och kommersiell radio bör samverka vid val av teknisk standard.

Det är där knepigheterna kommer in. Precis som kulturministern säger ska det när det gäller Sveriges Radio hanteras i Public service-utredningen. I juni fastställde Myndigheten för radio och tv en strategi för den kommersiella radion. I november hade vi den värsta snabba hanteringen från radio- och tv-myndigheten. På fyra dagar, från torsdag till måndag, fick intressenterna möjlighet att yttra sig i den här frågan till radio- och tv-myndigheten. Det handlade om utkast till verkställighetsföreskrifter och konsekvensanalys. Avsikten var, enligt vad som stod på Myndigheten för radio och tv:s hemsida, att utlysning av tillstånd skulle ske i december i år. Redan där uppstår en otakt mellan public service och kommersiell radio.

Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen hade ingenting att erinra. Det hade däremot hela radiobranschen och Sveriges Radio. De svarar ungefär så här: Nu går det i otakt. Vi behöver ha en gemensam plan för detta arbete.

Om jag har förstått det rätt meddelade Myndigheten för radio och tv för en vecka sedan att det inte blir någon utlysning ens för den kommersiella radion. Det väcker många funderingar. Det kunde väl Myndigheten för radio och tv ha räknat ut innan, med tanke på att det var känt att radiobranschen och Sveriges Radio hade sin ståndpunkt om en önskvärd armkrok redan från början när det gäller teknikval och en önskan att regeringen skulle ha en tydlig strategi för hur det skulle gå till.

Kulturministern måste väl inse poängen med en gemensam strategi. Vad är motsatsen till det? Jag kan inte se hur vi ska få fram en marknadsdriven utveckling av digitalradio om det inte finns en gemensam strategi. Vad är det för budskap konsumenterna ska få? Måste man bestämma om man vill lyssna på Sveriges Radio eller på kommersiell radio vid inköp av radioapparat? Ska vi ha två radioapparater hemma och två i bilen? För konsumenterna, för den kommersiella radion och för Sveriges Radio är det önskvärt med en gemensam strategi. Kommer det efter denna spännande höst att bli en mer gemensam strategi?

Anf. 27 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka interpellanten för en interpellation som är intressant eftersom den handlar om ett viktigt medium, nämligen radio. Jag vill också tacka ministern för ett uttömmande svar på den tekniska ingången som interpellanten har valt för att diskutera utvecklingen av radions framtid.

I ministerns svar läser jag till min glädje att man lyfter fram att utvecklingen av marksänd digital ljudradio bör vara marknadsdriven. Det får mig att påpeka att det finns en intressant historik när det handlar om radion.

*Svar på
interpellationer*

Vi kan backa ganska exakt 50 år tillbaka, nämligen till 1961. Då etablerades en radiosändning, Radio Nord, från en båt på internationellt vatten. Det är intressant att reflektera över. På den tiden hade vi ett radio- och tv-monopol som underhölls av framför allt den dåvarande socialdemokratiska regeringen eftersom man var rädd för mångfald. Det är glädjande att höra att interpellanten och ministern nu snarare diskuterar hur man ska kunna öppna för fler alternativ. Utvecklingen av det tekniska kunnandet gör att man får möjlighet till fler utsändningarna.

Vid den tiden, 1961, bedrev regeringen bokstavligt talat och på alla fronter ett krig mot entreprenörer som försökte etablera ett enda alternativ till den enda statliga radioutsändningen som medborgarna hade att lyssna till. Efter ett år lyckades man tyvärr skriva in i lagen att det var förbjudet att bedriva alternativa radioutsändningar.

Detta är den viktiga frågan att diskutera när det gäller strategi: Vilken ideologi ska ligga bakom det som vi arbetar för? Jag hoppas att man i denna kammare kan enas över partigränser och blockgränser om att det handlar om mångfald och inte om den enfald som förevar för 50 år sedan.

Inom det socialistiska blocket finns det tyvärr en fäbless för att vilja ifrågasätta en mångfald av entreprenörer inom radio och tv. I början av 80-talet hade vi fortfarande ett monopol. Då kom hotet från rymden, ansåg den dåvarande socialdemokratiska regeringen. Med Maj Britt Theorin i spetsen ville man förbjuda parabol för privat bruk. Kan ni som lyssnar på den här debatten tänka er att ledande socialdemokrater så sent som i början av 80-talet förespråkade ett förbud mot att äga parabol och ta emot sändningar från rymden?

Debatten har blivit alltmer liberal och gått allianspartiernas väg. Socialdemokraterna uttalar inte längre något kramande av monopolet.

Tekniken har ju vället över oss i vågor. Den senaste diskussionen om digitalisering handlade om tv-nätet. Det är intressant att läsa protokollet från debatten här i kammaren riksåret 1996/97 om kulturutskottets betänkande nr 17. Från borgerligt håll lyfte man fram värdet av mångfald. Enligt min tolkning av protokollet hade Socialdemokraterna då insett betydelsen av mångfald, medan vänsterpartisterna fortfarande ifrågasatte mångfald och ville ha en statlig kontroll över såväl tv som radio.

Jag hoppas att vi genom detta inlägg kan få en historik som lyfter fram och betonar värdet av den viktiga diskussionen. Det handlar om hur ideologin styr strategin för att utveckla såväl radio- som tv-medier. Det måste naturligtvis handla om att öppna för en mångfald i stället för att öppna för en enfald.

Anf. 28 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tycker att det är roligt att Finn Bengtsson också kommer in i debatten och påminner om ett skäl till att jag en gång valde att engagera mig politiskt, det vill säga att vi ville bryta det statliga radio- och tv-monopolet. Jag tycker att konkurrens alltid är att föredra.

Jag var inte så gammal när Radio Nord sände, men jag kommer trots allt ihåg delar av diskussionen. Man skickade till och med ut militär på vattnet för att stoppa Radio Nord. Det utdömdes också hårda straff för

dem som låg bakom de här sändningarna. Jag tycker att det är roligt att Socialdemokraterna även i denna fråga har närmat sig oss borgerliga.

Sedan kan vi glädjas åt att radion har ett starkt förtroende hos lyssnarna och att man också vinner nya lyssnargrupper. Jag vet att den kommersiella radion och Sveriges Radio har ett samarbete inte bara när det handlar om att diskutera standard för en eventuell digitalisering utan också när det gäller hur man ska kunna behålla de unga lyssnarna.

Vi i regeringen har också gjort en hel del för att underlätta för den kommersiella radion. Vi har sänkt koncessionsavgifterna, som har varit höga. Den kommersiella radion tycker fortfarande att de är höga, men vi har trots allt sänkt dem. Vi har underlättat deras verksamhet genom att gå dem till mötes, bland annat när det gäller önskemål om sponsring och innehåll som har varit hårt reglerat tidigare genom en kulturminister som hade en annan politisk färg än jag har.

Jag står fast vid att den här utvecklingen bör vara marknadsdriven. Den verksamhet som bland annat Sveriges Radio har haft har varit mycket kostsam och inte fått det intresse hos radiolyssnarna som man kanske hade hoppats på. Redan i dag lägger svenska hushåll ned mycket pengar på medier. Det är mycket bra, men det är, och det var också Berit Högman inne på, förenat med höjda kostnader att helt och hållet byta teknik.

Jag ska inte kommentera hur en av våra myndigheter har agerat. Det har hänt mer än en gång att det kommit hot från bland annat Berit Högmans parti om att anmäla mig till konstitutionsutskottet om jag yppar den minsta lilla synpunkt på vad någon av myndigheterna gör.

Jag har noterat att man också har haft en dialog med den kommersiella radion. Man har lyssnat på den kommersiella radion och skjutit fram denna process så att man inte behöver ha in svaren förrän efter det att Public service-kommittén har lagt fram sitt betänkande. Det tycker jag är bra.

Anf. 29 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag tror inte att Finn Bengtsson och jag har samtalat här i kammaren tidigare. Jag är en stark public service-vän. Jag tror att det finns skäl till att det är ett public service-företag som kammar hem de bästa placeringarna vare sig det gäller tillit och förtroende eller journalistpris. Det förhindrar mig dock inte att se möjligheterna i en digitalisering av radion, och det finns många skäl till det.

Men jag försöker däremot se det i ett konsument- och medborgarperspektiv. Jag kan inte ens efter den här debatten förstå hur den marknadsdrivna utvecklingen ska gå till och hur den ska se ut, särskilt inte när man inte tidsätter hur långa de parallella processerna ska vara. Hur länge ska vi ha dubbla system? Hur mycket kommer det att kosta? Vilket ansvar tar staten och regeringen för att göra systemen hanterbara och genomskinliga såväl för kommersiella intressen som för public service? Och framför allt: Vad kommer det att kosta?

Jag får nöja mig med de svar som jag har fått i dag. Jag har mina frågor kvar. Vi får hoppas att vi kan återkomma till detta när Public service-utredningen lägger fram sitt betänkande. Jag har förstått av det kulturministern har sagt att det med all sannolik inte händer någonting i den här

frågan förrän dess. Och skulle det göra det har jag möjlighet att lämna en ny interpellation.

Anf. 30 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Jag är glad att höra Berit Högmans intresse för att expandera med ny teknik på radions område. Vi ska dock komma ihåg att under 90-talet när man valde att digitalisera tv-sändningarna var det inte helt utan födslovåndor och en hel del barnsjukdomar innan allt detta kom på plats. Jag tror att det förslag som regeringen har, och som ministern ger i sitt svar, på den tekniska lösningen med olika parallella processer, givet att man noga bevakar att man får en marknadsdriven utveckling på lyssnarnas villkor, ligger till grund för att det är, enligt mitt sätt att se det, den mest omdömesgilla strategin.

Låt mig lite kort ta upp det som Berit Högman säger när det gäller ideologin. Jag är också en stor vän av public service. Jag lyssnar nästan enbart på radions kanal 1, men man ska komma ihåg att Radio Nord sändningar ledde fram till att melodiradion skapades. På den tiden, för 50 år sedan, var Sverige hjälplöst efter. Vi var ett stenåldersland när det gällde radion. Ungdomar fick lyssna på en eller två nya musyklåtar i veckan. Att de spelade skvalmusik på Radio Nord ledde fram till att melodiradion sedan skapades.

Vi kan också konstatera att frihet i etern skapar ett utrymme för ett viktigt snabbare flöde av information. När vi hade radiomonopol i Sverige var Radio Nord den första som rapporterade om ryssen Gagarins rymdfärd. Det var också den första radiokanalen som upplyste oss om invasionen vid Grisbukten på Kuba och även om Dag Hammarskjölds död.

Jag tror att det är viktigt att slå fast i en sådan här debatt, även om den handlar om teknik, att tekniken aldrig får sättas över det ideologiskt viktiga med att mångfald sprider kunskap fortare och är en garant för demokratin. Den får aldrig motarbetas eller ge styrkeförhållanden där inte samtliga kommer till tals på lika villkor.

Anf. 31 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Fru talman! Jag tolkade Berit Högman så att det var hennes sista replik. Jag kan konstatera att vi alla välkomnar ny teknik och allt som kan ge radiolyssnarna större möjligheter och en större mångfald. Det är också möjligt genom det nya frekvensutrymme som finns och som än så länge är oanvänt. Det finns naturligtvis ett intresse inte bara från de kommersiella bolagen utan också från Myndigheten för radio och tv att använda detta frekvensutrymme innan andra får upp ögonen för det.

Det är inte statens eller regeringens uppgift att detaljstyra. Jag hoppas att den här debatten fortsätter inte bara här i kammaren utan framför allt bland radiolyssnarna och allmänheten. Hur vill de att radion ska fungera? Har de intresse av den nya tekniken? Är de beredda att betala för den? Jag hoppas det eftersom det finns många fördelar med det digitala.

Det Berit Högman var ute efter i sin interpellation var just att Myndigheten för radio och tv och de kommersiella bolagen där skulle gå i takt med Public service-kommittén. Jag tolkar beskedet från Myndig-

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

13 § Svar på interpellation 2011/12:135 om Kulturarvslyftet

Anf. 32 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Berit Högman har frågat arbetsmarknadsministern vilken beredskap det finns för att korrigera planerna och regelverket för Kulturarvslyftet så att det verkligen kan bli bra arbetstillfällen inom kulturarvssektorn samtidigt som nödvändiga och viktiga uppgifter blir utförda.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

De medel och regelverk som är avsedda för Kulturarvslyftet kommer att finnas på plats vid årsskiftet. I början av 2012 kommer verksamheterna att vara i ett planerings- och uppbyggnadsskede. De kommer därefter att byggas upp successivt under året. Att institutionerna inte räknar med att ha projekt i gång redan i början på året är därför en rimlig bedömning. Jag kommer däremot att följa utvecklingen noga.

Regeringskansliet har redan under hösten haft en nära dialog med såväl Riksantikvarieämbetet som Arbetsförmedlingen. Min bild är att myndigheterna arbetar aktivt tillsammans för att satsningen ska slå väl ut. Om verksamheten får en mindre omfattning än vad vi bedömt kommer vi givetvis att analysera vilka hindren är och mot bakgrund av det överväga eventuella förändringar.

Anf. 33 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag tackar kulturministern för svaret på interpellationen.

Anledningen till att jag ursprungligen ställde interpellationen till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström var att kulturministern vid frågestunden för två tre veckor sedan svarade på en fråga, dock inte från mig, där kulturministern sade att hon hade förtroende för arbetsmarknadsministern och Arbetsförmedlingens sätt att hantera frågan.

Efter att ha hört svaret är jag inte helt övertygad om att vi är på rätt väg i fråga om Kulturarvslyftet. Det är inte första gången som kultursektorn möter arbetsmarknadspolitiken. Det har funnits ett antal projekt genom åren, och vi socialdemokrater har tagit ansvar för en del av dem. Det har varit Sesam och, inte minst, Access.

Det var på initiativ av Socialdemokraterna, som i våras väckte en motion, som ett enigt kulturutskott gjorde ett tillkännagivande som handlade om att använda arbetsmarknadspolitiken för att utveckla kulturarvsfrågorna. Det som skiljer den här satsningen från de tidigare är att man valt att ha en väl definierad målgrupp för arbetsmarknadsinsatserna.

Tidigare har det funnits ett uttalat syfte att stärka arbetsmarknaden inom kultursektorn; så var det beträffande Accessjobben. Här handlar det om personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som därmed har svårare att konkurrera på arbetsmarknaden.

Det är målgruppen för Kulturarvslyftet. Det ställer vi upp på, men det kräver samtidigt att man från regeringens sida inser vad man faktiskt gör och vad man fattar för beslut.

Utifrån detta tycker jag mig redan ha hört att det finns för lite pengar till utbildningsinsatser. Med tanke på vad som kan krävas både av blivande arbetstagare och inte minst av blivande arbetsgivare behövs utbildningsinsatser för att det ska bli ett riktigt arbete, ett kvalitativt bra jobb. Varje människa som får ett kulturlyftsjobb ska känna att det är ett bra jobb och också känna sig stolt över att gå till det jobbet.

Av samma skäl kan det behövas fler handledare. Det är viktigt att vi ser detta som en kvalitativ insats med ett tydligt mål, nämligen att det ska förbättra och förstärka kulturarvet. Handlar det om digitalisering, måste det finnas system för det, och det måste ske val av teknik. Dessutom måste det finnas ett tydligt mål med digitaliseringen; den ska syfta till att göra kulturarvet visningsbart. Tyvärr kan vi inte säga att det blivit riktigt på det sättet vad gäller tidigare insatser.

Min främsta kritik, kulturministern, handlar om regeringens räkneexempel beträffande hur många jobb det skulle ge – över 4 000 jobb. Jag tycker att det bygger på synen släng in och släng ut arbetskraft som om det vore fråga om springvikarier i servicesektorn. Vår ambition när motionen skrevs och när kulturutskottet gjorde tillkännagivandet var ett annat. Därför vill jag fråga: Hur mycket är statsrådet beredd att korrigera planerna när vi redan nu ser att det inte kommer att bli ett 2012 såsom det är skrivet i propositionen? Kan det bli längre anställningar och därmed färre personer? Kan exempelvis lönebidraget bli högre?

Anf. 34 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag vill tacka Berit Högman för en viktig interpellation. Den lyfter fram ett mycket viktigt område. Jag som socialpolitiker med intresse för kultur välkomnar verkligen Kulturarvslyftets grundutgångspunkter. Å ena sidan ser man ett jätteproblem med dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Å andra sidan värnar man om att investera i vårt kulturarv på ett sunt sätt. Att gifta samman dessa två egenskaper i en höstbudget, som den nu aktuella, är enligt min mening mycket förtjänstfullt.

Vad gäller den tekniska diskussionen om de 800 miljoner som avsätts kan man konstatera att en tredjedel går till handledarutveckling samtidigt som det återstår en stor resurs till dem som ofta står långt från arbetsmarknaden och behöver allt stöd för att kunna komma in på den. Därför är det kanske lite cyniskt att tala om springvikarier i servicesektorn när vi talar om en mycket utsatt grupp människor. Det handlar om individer som på alla sätt behöver arbetsträna och få stöd för det och som behöver ha anpassade arbetsplatser utifrån det funktionshinder de har för att kunna göra en samhällsinsats. Vad kan vara viktigare än att dessa individer får möjlighet att göra en samhällsinsats genom att stärka vårt kulturarv?

När det gäller arbetsgivarsidan är det naturligtvis viktigt även för kulturarbetare att få ett statligt stöd för att lära sig att hantera inte vilken arbetskraft som helst utan människor med olika funktionshinder. Det måste anpassas till den verksamhet som de behärskar, nämligen kulturen och kulturens plats i vårt samhälle. Jag tycker därför, fru talman, att man

kan konstatera att detta är en stor satsning inom kulturbudgeten i år, men det är också en mycket viktig insats i vår socialbudget, inte minst ur socialförsäkringssynpunkt. När vi har arbetat med sjukförsäkringsreformens förbättringar har vi insett att det är den grupp som kommit att bli den som kanske tjänar allra mest på de insatser som görs för att förbättra sjukförsäkringen.

Det är viktigt att i grunden tänka på denna yrkeskategori människor som vi i ett inkluderande samhälle i framtiden måste värna om och anpassa arbetsplatser för, så att de slutligen får en fast anställning där. Om det finns människor med olika slags funktionshinder och vi inte anpassar arbetsplatserna för dem och därmed låter såväl arbetstagaren som arbetsgivaren – genom det stöd som ges i denna proposition – känna en tillfredsställelse i att möta varandra, är det naivt att tro att vi kommer framåt på den vägen.

I förlängningen tror jag att samhället dessutom måste åstadkomma en attitydförändring på arbetsgivarsidan när det gäller att anställa funktionshindrade. Där måste staten ta sitt ansvar och hjälpa till så att såväl den anställda som arbetsgivaren ersätts för de extra intrång det kan innebära att anpassa en arbetsplats. Det ska leda till att man ser det som en av de kanske finaste insatser man från arbetsgivarhåll kan göra, att ställa upp för den grupp som tyvärr oftast står allra längst från arbetslivet.

Sammanfattningsvis skulle jag vilja säga att Kulturarvslyftet är en viktig start, och det är viktigt att regeringen följer upp den. Precis som ministern sade kommer man också att göra det, och därmed tycker jag att Berit Högmans kloka frågeställningar i princip har besvarats. Att följa upp en viktig reform har alltid varit alliansregeringens ambition.

Anf. 35 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Det är roligt att även Finn Bengtsson deltar i debatten. Det är alltid roligt när det är fler än endast interpellanten och statsrådet som diskuterar.

Det här är en viktig fråga. Kulturarvet och vården av det är en av regeringens tydligaste prioriteringar på kulturområdet. Därför var jag mycket glad över att vi kunde göra satsningen tillsammans med Arbetsmarknadsdepartementet.

Jag vill inte på något sätt ta äran av kulturutskottet som varit enigt och lyft fram behovet av arbetsmarknadsinsatser på kulturområdet, men det finns faktiskt en förhistoria. Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström och jag har nämligen tidigare talat om möjligheten att göra någonting gemensamt, inte minst efter de besök som vi gjort på Arbetsförmedlingen Kultur. Det skedde långt innan utskottet reagerade. Icke desto mindre tycker jag att det är mycket bra att ett enigt utskott står bakom detta.

Här finns en tydlig koppling till arbetslinjen. Det är viktigt att människor får känna att de kan hitta betydelsefulla och meningsfulla jobb. De jobb som behöver göras inom kulturarvet är efterfrågade, nödvändiga och riktiga jobb.

Det finns ett enormt behov av att bygga upp kunskap, inte minst har det blivit möjligt genom den digitalisering som nu sker. Access var ett tvåårigt projekt som infördes av den socialdemokratiska regeringen,

vilket vi också stödde från moderat håll. Projektet har betytt mycket för museer, arkiv och bibliotek. Den här regeringen förlängde satsningen med två år och 100 miljoner så att arbetet skulle kunna slutföras. Jag vill minnas att enligt de utvärderingar jag har sett har det skapats många permanenta jobb i sektorn efter det att Accessprojektet avslutades. Det finns absolut mycket gott att lära av samarbetet och skäl att följa det arbete som nu ska sätta i gång.

Ibland springer vi före vår tid. Budgeten presenterades i september – det är några månader sedan – och vi ska komma ihåg att budgeten fortfarande inte är antagen och klubbad i riksdagen. Frågan behandlas som om den är historia, och nu väntar man på nästa insats.

Jag har varit tydlig i mina kontakter med hela kulturarvssektorn redan från det att beskedet kom att man ville göra satsningen. Jag har sagt att de ska förbereda sig eftersom det här med största sannolikhet kommer att få riksdagens gillande. Från årsskiftet finns möjligheterna.

Jag har också mött många positiva reaktioner från de olika intressenter som finns med. Nu är det här en satsning som kan gälla många, inte bara de statliga, regionala och kommunala institutionerna som arbetar med vårt rika kulturarv. Det är också den stora ideella sektorn, och det är något helt nytt.

Hembygdsrörelsen är en viktig del i arbetet för det svenska kulturarvet med närmare en halv miljon medlemmar. Det finns runt 2 000 arbetslivsmuseer. Hur många jobb det så småningom kommer att ge upphov till är naturligtvis svårt att beräkna exakt, men vår tro och bedömning efter de diskussioner vi har haft med Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet är att det kan vara möjligt att få i gång 1 200 jobb under 2012. Jag kommer att göra mitt yttersta för att det också blir så.

Anf. 36 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Budgeten är inte antagen, och förberedelserna pågår. Den ska gälla inte bara institutionerna utan också kulturarvet i ett brett perspektiv. Det är alldeles riktigt. Även där vet vi att Hembygdsförbundet och hembygdsrörelsen hade önskat mer utbildningsinsatser. Det kräver ännu mer av förberedelser av det skälet att de ska vara fler än institutionerna. Det ska vara fler som kan använda sig av dessa krafter. Då krävs det ännu bättre utbildningsinsatser av både arbetsgivare och arbetstagare.

Jag pratade, Finn Bengtsson, om de korta anställningstiderna. Det är ett utslag av ett slags cynism. Jag tror att när man väl har fått ett jobb tar det ett tag att lära sig, och det är synd att behöva sluta innan man är färdiglärd. Det är därför som siffrorna 1 200 jobb redan nästa år och över 4 000 totalt för mig är utopiska om vi har målet att det ska vara bra arbetsplatser, bra jobb, bra arbetsgivare och meningsfulla arbetsuppgifter i ett längre perspektiv för hela Kulturarvssverige.

Utgångspunkten för insatsen måste vara att det i första hand inte är fråga om att frisera de urusla siffrorna på långtidsarbetslösheten. De får regeringen hantera på ett annat sätt. Det här måste vara en satsning som innebär meningsfulla, bra jobb till människor som är värda ett jobb och ska ha ett jobb och även kvalitativa insatser för kulturarvet. Det är viktigt, och jag vill gärna höra det från kulturministern, särskilt när hon säger att hon har haft diskussioner med Arbetsmarknadsdepartementet. Det får inte vara så att det första skälet till detta är att frisera urusla siff-

ror för långtidsarbetslösa. Det måste vara fråga om att skapa meningsfulla och bra jobb för människor som har rätt till ett jobb. Det är en skillnad i det.

Anf. 37 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag håller helt med om att det slutliga målet naturligtvis är att fler funktionshindrade ska få fast anställning.

Om vi tittar på hur det ser ut kan vi som arbetar i offentlig sektor säga att problemet är att det är de privata arbetsgivarna som i dag är bäst på att anställa de funktionshindrade. Offentlig sektor är sämre på att anställa funktionshindrade. I alla besök jag har gjort på Försäkringskassan och i samband med arbetslivs- och introduktionsbesök på arbetsförmedlingarna har man konstaterat att de funktionshindrade i slutändan sällan får den fasta anställningen. Därför är det så viktigt att varje instrument från statens sida används för att stimulera såväl de funktionshindrade – som arbetstagare – som arbetsgivare att vilja komma samman och etablera ett förtroendefullt samarbete så att arbetsgivarna känner en trygghet i att våga anställa. De är väl värda att överväga. Därför är satsningen så positiv.

Det kokar ned till tre huvudfrågeställningar. En sådan är behovet i stort. Arbetsförmedlare säger att de egentligen har det tiodubbla behovet. Då hamnar vi i ett resonemang om vilket budgetutrymme staten har för att påbörja ett sådant incitamentsskapande för att förhoppningsvis få fler fasta anställningar för funktionshindrade i framtiden.

Vi har ett begränsat budgetutrymme som ska tjäna många syften. Det finns många andra som också behöver stöd. Därför landar man i 4 400 anställningar, vilket jag tycker är en fantastiskt hög siffra att starta med. Om man kan lyckas med de 1 200 platserna som ministern aktivt kommer att följa upp har vi gjort en stor insats.

Vi får inte glömma bort att vår budget förhoppningsvis kommer att klara sig bättre under nästkommande år än budgeten för en hel del andra länder i Europa. Därför ser jag förhoppningsfullt på att det går att utvidga en sådan satsning just i Sverige, som modell för andra länder när de så småningom har rätt ut sina ekonomiska problem som tyvärr är mycket allvarligare än de svenska problemen.

Anf. 38 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag ska vara snäll. Det börjar ändå närma sig jul. Jag tolkar trots allt Berit Högmans interpellation som en omtanke om kulturarvssektorn och de 4 400 jobb som förhoppningsvis kommer att skapas.

Det är på något sätt lustigt att när Socialdemokraterna tar till orda och det handlar om pengar är det aldrig nog. Det ska alltid till mer pengar. Det här är en stor satsning. Det handlar om 800 miljoner kronor för tre år till kulturarvssektorn. En sådan satsning har inte skådats tidigare. Det första Berit Högman säger är att det är för lite och att det behövs mer. I det här ryms ändå 270 miljoner direkt avsatta och öronmärkta för Riksantikvarieämbetet så att de kan anställa de handledare som Berit Högman frågar efter. De handledarna är också professionella. Det är nya jobb även på det området – arkeologer, bibliotekarier, arkivarier, museimänni-

skor och andra som har en bred och djup kunskap om kulturarvet. Jag är glad över denna satsning.

Berit Högman var inne på friserade siffror om långtidsarbetslösa. Nu blir jag inte riktigt klok på det. Det här är precis motsatsen. Det här handlar om att lyfta människor ur arbetslöshet, människor som vill ha meningsfulla, riktiga jobb. Det här är riktiga jobb. Det här är meningsfulla jobb. Tidigare förtidspensionerades människor efter en bristande rehabilitering. Det här är precis motsatsen. Berit Högman borde vara jätteglad, precis som jag är.

Det är positivt att det skapas jobb. Alla jobb behövs. Inte minst behövs jobb inom den här sektorn.

Anf. 39 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag har, kulturministern, här i dag inte talat om pengar. Jag har talat om vikten av omtanke om de människor som är målgruppen för denna satsning på Kulturarvslyftet. Jag har talat om vikten av att skapa kvalitet i det som görs, både när det gäller dem som får jobben och när det gäller insatser för arbetsgivarna så att de blir bra arbetsgivare. Detta är viktigt om det är första gången på många år som man har kontakt med arbetslivet.

Jag har talat med hembygdsrörelsen som har stärkt mig i tron att dessa förebyggande insatser är mycket viktiga för att Kulturarvslyftet ska bli bra. Jag kan också konstatera att jag och vi tror att korta anställningar för att få en snygg statistik som visar hur många som har fått jobb inte är lösningen på detta. Då är det bättre att ha längre anställningar som ökar anställbarheten. Precis som Finn Bengtsson säger måste målet vara att det ska leda till en fast anställning. Sannolikheten att det ska ske vid en fyramånadersanställning är ganska liten. Det är den typen av korrigeringar som det handlar om.

Vi och jag kommer att ställa oss bakom detta beslut när vi fattar beslut innan veckan är slut, men för den skull måste vi tillåta oss att ha en större omtanke om människan än om regeringens arbetslöshetsstatistik. Det är av detta skäl som jag har ställt denna interpellation.

Anf. 40 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Vi ska inte hänga upp oss så mycket på vem som sade vad. Men jag hörde absolut Berit Högman säga att detta var för lite och att det behövdes mer.

Inte desto mindre är detta en viktig satsning. Det handlar om att hjälpa människor tillbaka in på arbetsmarknaden. Det är inte sagt att det är just inom kulturarvsområdet som dessa personer så småningom kommer att vilja arbeta. Men detta är ett område där det verkligen behövs en kraftsamling, och den kan också passa mycket väl ihop med de möjligheter som Riksantikvarieämbetet nu får.

I morgon kommer jag att göra ett besök i Uppsala tillsammans med arbetsmarknadsminister Hillevi Engström. Med på denna resa är också representanter för länsstyrelsen. Vi kommer att besöka arkiv, bibliotek och museer för att tillsammans med representanter för Riksantikvarieämbetet diskutera de eventuella problem som kan uppstå, vad vi behöver

vara vaksamma på och vilka möjligheter vi har för att verkligen se till att detta blir bra.

Inom kort, före jul, har jag också inbjudit till ett möte på departementet där Hillevi Engström, Arbetsförmedlingens chef Angeles Bermudez-Svankvist, de båda riksantikvarierna, den avgående och den tillträdande, samt naturligtvis tjänstemän från våra respektive departement kommer att delta så att vi alla ska dra åt samma håll för att se till att detta blir en riktigt bra satsning för de människor som ska få jobba här men också naturligtvis för kulturarvet som är en mycket viktig fråga för mig.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:42
6 december

Svar på
interpellationer

14 § Svar på interpellation 2011/12:130 om landshövding i Kalmar län

Anf. 41 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Krister Örnfjäder har frågat mig vilka mina avsikter är med Kalmar län vad gäller en egen länsstyrelse i framtiden.

Krister Örnfjäder har i detta sammanhang också frågat mig om det är tillfälligheter som har gjort att det har gått sju månader utan att en ny landshövding har tillsatts och att Länsstyrelsen i Kalmar län inte är en av de länsstyrelser som verksamhet bör koncentreras till enligt förslagen i regeringens proposition *Ändring av viss länsstyrelseverksamhet* (prop. 2011/12:31).

Jag vill inleda med att beklaga att utnämningen av en ny landshövding och chef för Länsstyrelsen i Kalmar län har dragit ut på tiden. Detta har dock inget att göra med frågan om en framtida länsstyrelse i Kalmar län, och regeringen har för avsikt att så snart som möjligt besluta om anställning av en ny landshövding.

Förslagen i propositionen *Ändring av viss länsstyrelseverksamhet* rör samtliga länsstyrelser. Att Länsstyrelsen i Kalmar län inte är en av de sju länsstyrelser som verksamheten föreslås omfördelas till innebär inte något ställningstagande vare sig i frågan om en framtida länsstyrelse i Kalmar län eller i organisationen av länsstyrelserna i övrigt. De verksamheter som föreslås koncentreras till ett mindre antal länsstyrelser är av mycket begränsad omfattning. Regeringen har i den aktuella propositionen och i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) påpekat att förändringar av länsstyrelseorganisationen genomförs kontinuerligt genom att verksamheter flyttas till och från länsstyrelserna. Ibland kan det finnas skäl att genomföra verksamhetsflyttar till en länsstyrelse eller fler beroende på verksamhetens karaktär. Den flexibla verksamhetsfördelningen mellan länsstyrelserna tar sin utgångspunkt i att säkerställa en väl fungerande rättssäkerhet och att åstadkomma en högre effektivitet samt en mer rationell användning av resurser, såväl ekonomiska som personella. Detta innebär bland annat att eventuell framtida omfördelning av verksamhet mellan länsstyrelserna eller flytt av verksamhet till länsstyrelserna kan ske till andra länsstyrelser än de sju som föreslagits i propositionen *Ändring av viss länsstyrelseverksamhet*.

När det gäller den framtida länsstyrelseorganisationen genomför regeringens särskilde utredare Mats Sjöstrand för närvarande en översyn av

den statliga regionala förvaltningen. Översynen omfattar bland annat länsstyrelseorganisationen. Mats Sjöstrand kommer att lägga fram sina förslag i december 2012. Det är för närvarande oklart hur förslagen närmare kommer att se ut, och det går därför inte att förutse på vilket sätt enskilda länsstyrelser kan komma att beröras.

Anf. 42 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! I april månad 2011 gick den tidigare landshövdingen Sven Lindgrens förordnande ut.

Den 28 september 2011 lämnade Lena Hallengren in en skriftlig fråga till statsrådet Stefan Attefall. Frågan utmynnade i följande frågeställning: Vilka åtgärder ämnar statsrådet Attefall vidta för att Kalmar län snarast ska få en landshövding?

Statsrådet lämnade ett svar den 5 oktober där han försäkrar att frågan om utnämningen av en ny landshövding i Kalmar län är prioriterad och att han snarast möjligt avsåg att slutföra rekryteringen.

Nu har ytterligare två månader passerat utan att en ny landshövding har presenterats. Det innebär sju, snart åtta, månader utan landshövding i Kalmar län som ska leda arbetet. Jag ställde då frågan om detta var en tillfällighet.

Samtidigt har det till riksdagen inkommit en proposition från regeringen som statsrådet Stefan Attefall har undertecknat. Denna proposition har titeln *Ändring av viss länsstyrelseverksamhet*. Propositionen handlar om att en viss länsstyrelseverksamhet bör koncentreras till ett mindre antal länsstyrelser. Ett antal länsstyrelser – närmare sju – har pekats ut. Ingen av dem är Kalmar län. Jag frågade då: Är det en tillfällighet?

Nu har vi fått ett svar från statsrådet där han säger att dessa saker inte hör ihop. Men vad han inte svarar på är vad man i slutändan har för avsikt med Kalmar län och dess länsstyrelse i detta fall.

Jag kan ta ett exempel. När Stockholm tyvärr förlorade sin landshövding tog det ett antal veckor att få fram en ersättare. När det gäller Kalmar har det gått snart åtta månader. Jag tycker att det finns skäl att fråga om det är en tillfällighet eller om det finns en tanke med detta.

Om statsrådet anser att frågan är prioriterad, och så är det tydligen, och för två månader sedan ansåg att han skulle slutföra rekryteringen snarast, och det sedan går två månader utan leverans blir man milt sagt fundersam. Det måste finnas en orsak. Är det brist på kandidater? Jag har inte sett någon annonsering. Innan man gick till val 2006 sade man att när det gäller denna typ av tjänster skulle man gå ut och söka kandidater.

Jag har alltså inte sett någon sådan annonsering. Jag antar då att regeringen använder den här typen av befattningar som ett medel för att nå olika mål. Jag ifrågasätter inte det. Jag undrar bara: Varför drar det ut på tiden?

I det svar som jag nu har fått av statsrådet finns det inget svar på det, mer än att statsrådet ännu en gång säger sig vilja lösa det här snarast möjligt. Vad är problemet?

Anf. 43 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Fru talman! Jesper Andersson Cruus, Göran Eriksson Ulfsparré, Carl Gyllenpistol, Adam De la Gardie, Ivar Persson i Skabersjö och Sven Lindgren har alla varit landshövdingar i Kalmar län. Den första, Jesper

Andersson Cruus, innehade posten under åren 1634–1637. Den senare, Sven Lindgren, började sitt uppdrag 2002 och avtackades som landshövding i april i år, 2011.

Drygt 50 landshövdingar har nonstop huserat i länet under de senaste 400 åren. Men i april satte den borgerliga regeringen punkt för den trenden.

Sedan dess har länsrådet Fiskesjö fått hoppa in som tillförordnad landshövding. Sedan dess har de regionala diskussionerna återigen gått varma kring varför Kalmar län förfördelas när det gäller regeringens uppmärksamhet. Sedan dess har residenset vid Lilla Torget i Kalmar stått tomt.

När jag gick förbi det vackra huset sent i går kväll såg det mörkt och ensligt ut. Endast några ynkliga ljusstakestackare lyste i ett par fönster på första våningen. Det är ytterst sorgligt, fru talman.

Egentligen kan jag tycka att det är märkligt att en debatt kring en landshövdingetillsättning i Kalmar län ens ska behöva komma till stånd i Sveriges riksdag. Statsrådet gjorde ett tappert försök att vrida bort fokus från den viktiga landshövdingediskussionen i sitt interpellationssvar och valde i stället att i stort sett helt koncentrera sig på den framtida länsstyrelsens utformning. Men, fru talman, jag anser att själva kärnfrågan i dagens debatt är: Varför har Kalmar län inte längre någon landshövding?

Det borde vara en självklarhet att en ny landshövding flyttar in sina pinaler på residenset så fort den förra flyttar ut, särskilt när regeringen i god tid, närmare bestämt de senaste tre åren, känt till att den förre landshövdingens mandat skulle löpa ut 2011. Men här står vi i dag, och anledningen till det är enkel och högeligen beklaglig, eller snarare högerligen beklaglig. Det är högerregeringen som inte har tillsatt någon ny landshövding, och vi socialdemokratiska riksdagsledamöter från Kalmar län undrar varför.

Anf. 44 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag kommer från Östergötland, och jag kan lugna de höjda och delvis uppretade rösterna från Kalmar län i fråga om tidsutdräkten för att få en ny landshövding. Vi gick igenom den här processen i Östergötland för något år sedan. Jag kan försäkra er att vi kände likadant, men vi blev desto gladare just för att regeringen tog tid på sig och ersatte Björn Eriksson med Elisabeth Nilsson. Det var ett alldeles förträffligt val.

Under den övergångstiden handlade det inte så mycket om släckta ljus på slottet. Det handlade mycket mer om att ha dugliga länsråd som hanterade mellanfasen, tiden mellan landshövdingarna.

Syvende och sist – i den frågan tycker jag att det är allra viktigast att regeringen får tid på sig, så att man får en riktigt bra landshövding. Det var vad man lyckades med i Östergötland. Jag förmodar att man gör detsamma i Kalmar län.

Sedan ska jag gå över till den betydligt allvarligare frågan i interpellationen, som handlar om Koncentrationsutredningen och senare en koncentrationsproposition. Där tycker jag att det lite grann från Krister Örn-fjäders håll andas surt sade räven: Varför får vi ingenting i Kalmar? Vi måste trots allt lyssna till det som sägs i statsrådets kloka svar om hur

man måste överväga att effektivisera och rättssäkra processen för länsstyrelsens många viktiga uppdrag.

Det är faktiskt på det viset att vi 2007 hade en särskild utredare som lämnade sitt betänkande i slutet av det året. Peder Törnvall, generaldirektören, kom i en omfattande analys fram till hur man skulle förhålla sig till just koncentration av länsstyrelseverksamheter.

Man skulle kunna säga att det här bygger på en tankemodell där man bland annat tittar på faktorer i länsstyrelsernas arbete som är länsberoende – de måste alltså inte finnas i alla 21 länsstyrelser. Det handlar om en ökad rättssäkerhet genom att få en enhetlig praxis och att det är lättare att hantera med färre enheter än med fler enheter. Det handlar om ärenden med låg volym. Det är ofta komplexa ärenden där det krävs särskild sakkunskap. Vissa länsstyrelser är enligt utredaren bättre än andra på detta.

Sådana länsstyrelser som redan har en omfattande verksamhet inom ett fält har en större erfarenhet av att hantera den typen av ärenden, enligt en praxis och kanske enligt komplexitet. De kan då ha en viss fördel av att hantera ärendet.

Sist nämnde utredaren också de geografiska skälen för att flytta en myndighet, dock inte för att det skulle vara lika geografi över landet. Det handlade till exempel om ett fall där det gällde att uppdra åt länsstyrelsen att bedöma lämpligheten att köra taxi. Egentligen var Stockholms länsstyrelse lämpligast, men detta gavs till Skåne län, för man hade rätt mycket beviljanden av taxikörningar som skulle gå mellan Danmark och Sverige. Det är ett exempel på geografiska skäl.

Fru talman! Man kan säga att det finns ytterligare en sak i utredarens förslag till regeringen som regeringen i allt väsentligt har tagit fasta på. Det gäller om man ska ha en så kallad flexibel koncentration eller en konsekvent koncentration.

En flexibel koncentration som man tänker sig är att det ska vara utifrån varje verksamhets karaktär. Risker är då att man får ett utspritt lapptäck på varje länsstyrelse. Därför avråder utredaren från detta. En flexibel koncentration enligt rättvisepincipen, det vill säga att varje ärende delas ut efter hand som det kommer in, leder också till en så kallad asymmetri, enligt utredaren, och risk för att man får dålig kompetens. Därför förordas konsekvent koncentration.

Då har man funderat på om man ska ha en enda länsstyrelse eller om man ska ha sju, som det nu finns förslag om. Man har i all sin vishet, tycker jag, valt sju länsstyrelser som har alla de goda ingredienser som jag nämnde i inledningen av mitt inlägg kring varför det är så viktigt att inte sprida ut uppgifter. Man kan inte i första hand värna länsstyrelser. Man måste i första hand värna länets medborgare. Det är de som har rätt att få en rättssäker och effektiv bedömning.

Anf. 45 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag kan försäkra Krister Örnfjäder och Désirée Liljevall att det kommer att bli fler landshövdingar i Kalmar än de 50 som varit. Det kommer att lysa i residenset. Jag vill också understryka att det finns en chef för länsstyrelsen i Kalmar. Det är länsrådet som är tillförordnad landshövding. I den meningen finns det en chef som fungerar.

Men jag beklagar självklart att vi ännu inte har löst landshövdingefrågan. Det har inte varit vare sig min eller regeringens avsikt att det skulle dra ut på tiden, men ett antal olyckliga och oturliga omständigheter har lett till att det har blivit försenat. Vi jobbar hårt med att lösa frågan, och jag försäkrar er att vi kommer att få fler än de 50 som hittills har varit landshövdingar i Kalmar att flytta in i residenset.

Jag vill betona att det inte finns något samband mellan den diskussionen och propositionen om koncentration av viss länsstyrelseverksamhet.

Jag vill också understryka att regeringen har reformerat utnämningssystemet. Men vi har också varit tydliga med att säga att när det gäller just landshövdingeämbetet anser vi inte att det bör hanteras på samma sätt som andra generaldirektörstillsättningar. Det beror på att vi bedömer att landshövdingeämbetet är en annan typ av tjänst. Man har ett länsråd som är mer operativt ansvarig för den direkta löpande verksamheten. Landshövdingen har en roll att vara ett slags chef över myndigheten men också en aktör i ett län. De kanske också spelar lite olika roller i olika län.

Det engagemang som ni visar för landshövdingefrågorna i Kalmar län är ett bra exempel på det stora engagemang som finns, särskilt om man kommer utanför exempelvis storstadsområdena. Det finns ett oerhört stort engagemang kring landshövdingeämbetet. Det är någonting mycket positivt, men det ställs också speciella krav på att vara landshövding i de delarna av Sverige.

Vi söker alltså efter en bra lösning på landshövdingefrågan, och vi jobbar för högtryck för att lösa den så snart som möjligt.

När det gäller koncentration av viss länsstyrelseverksamhet omfattas inte Kalmar av koncentrationen i det här fallet, utan vi samlar ett antal i arbetstid mindre krävande juridiska tjänster på ett färre antal orter, detta för att få en kritisk massa men också för att vi har fått kritik från exempelvis Riksrevisionen för att tillsynen av överförmyndarverksamheten inte har fungerat tillfredsställande. Ett sätt att lösa den kritiken är bland annat att göra den här typen av åtgärder. Det är överförmyndarverksamhet, tillsyn av begravningsombud och en rad sådana i arbetstid mindre omfattande tjänster som koncentreras på färre enheter.

Sedan kan vi också notera att i budgetpropositionen ser vi till att Kalmar exempelvis får mer resurser för att kunna öka och förbättra sitt arbete med beredskap i händelse av incidenter i kärnkraftverk. Det är en åtgärd som stärker länsstyrelserna i Kalmar, Hallands och Uppsala län. Där har man kärnkraftsverksamhet, och vi har utifrån de övningar vi har genomfört dragit slutsatsen att vi behöver förstärka på vissa punkter. Det gör vi, och det skapar också ökade resurser till Kalmar läns länsstyrelse.

Den här propositionen har som sagt inget samband med tillsättningen av landshövding i Kalmar län. Vi för över verksamhet på andra områden också och har exempelvis skapat en havsmyndighet av delar av det nu nedlagda gamla Fiskeriverket och också delar av Naturvårdsverkets enheter.

En del av verksamheterna ute i landet, till exempel penningtvättstillsyn, förs över till tre länsstyrelser. Det pågår olika typer av aktiviteter för att samla verksamhet där de kan göra bra insatser och där vi kan få en

effektiv hantering av skattebetalarnas pengar men också en rättssäker tillämpning. Det är viktigt att fortlöpande göra dessa överväganden.

Anf. 46 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Nu har vi kommit så långt att vi har fått reda på att det handlar om olyckliga omständigheter. Vi får lite information undan för undan.

Jag vill dock börja med att bemöta Finn Bengtsson. Om det nu är så att man inte upplevde frånvaron av en landshövding i Östergötland på något särskilt sätt så må det vara hänt. Men vi i Kalmar län upplever att för oss är det något negativt.

Vi förutsätter att oavsett om personen anställs snabbt eller om det går långsamt så är det alltid en kompetent person som kommer dit. Vi har ett kompetent länsråd, men vi upplever också att hon, för det är en hon i det här fallet, har fullt upp med sina ordinarie arbetsuppgifter. Nu ska hon göra två personers arbetsuppgifter, vilket vi upplever som olyckligt. Vi vill ha full kompetens och full bemanning så att de arbetsuppgifter som länsstyrelsen är ålagd att göra också kan göras på bästa möjliga sätt.

När det sedan kommer till situationen i Kalmar län borde det inte vara obekant för någon i det här huset att Kalmar län tillhör de län som har det minsta antalet statsanställda. Vi i Kalmar län är alltså måna om varje arbetstillfälle som kan beredas från staten och även från företag. Vi behöver dem! Därför lägger vi märke även till små förändringar inom ramen för de statliga arbetstillfällena som försvinner från Kalmar län. Det kanske inte är jättedramatiskt, men vi lägger i alla fall märke till det, för när man tar någonting från något som redan är litet känns det relativt stort. Om det nu är så som statsrådet säger, att det flyttas verksamheter både till och från, ser vi gärna att det flyttas lite *till* oss. *Från* oss är vi allt för vana vid.

Jag är tacksam för att regeringen placerar resurser som är specifika för kärnkraftverken till de län som har kärnkraftverk. Det verkar rimligt. Där finns det ett större behov och en större kompetens. Det köper jag alltså, men om det är andra saker på gång vill vi gärna se lite mer om det nu är möjligt. Vi skulle bli mycket lugnare, måste jag också erkänna, om vi i en sådan här situation när vi saknar landshövdingen såg att vi fick mer.

Vi tror också att om vi får en landshövding så kommer han eller hon att hjälpa oss i det här arbetet och tala om vilka kompetenser som behövs. Vi behöver en landshövding som är med och utvecklar den länsstyrelse som vi redan har och som, utifrån vår situation, kan visa för regeringen hur vi har det, vilka behov som finns och vad vi är kapabla att bidra med. Vi känner oss inte i underläge på något sätt, men vi känner att vi hamnar i bakvatten när vi inte får de personer och de företrädare som vi anser oss ha behov av.

Nu sade statsrådet att han jobbar för högtryck. Jag skulle gärna vilja se att detta högtryck också medförde solsken över Kalmar län i form av en landshövding och gärna fler statliga arbetstillfällen.

Anf. 47 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Fru talman! Statsrådet Attefall, ansvarig för landshövdingetillsättningen, har lämnat den ena bortförklaringen efter den andra till varför

ingen ny landshövding i Kalmar län har sett dagens ljus. Vid ett litet axplock av dessa svepskäl kan nämnas att sommaren kom i vägen och att en tidskrävande budgetprocess satte käppar i hjulet.

Statsrådet fortsätter i riksdagens kammare i dag att med en dåres envishet hävda att frågan är prioriterad och att regeringen jobbar för högttryck för att lösa frågan. Men man behöver inte vara någon Einstein för att räkna ut att det gör regeringen inte alls, för då hade frågan redan varit löst – punkt.

Från kristdemokratiskt håll muttras det om det orättvisa i att klaga på det kristdemokratiske statsrådet när det i själva verket, enligt dem, är den moderata statsministern som förhindrar tillsättningen. Men vad som än ligger till grund för denna senfärdiga hantering, dessa olyckliga omständigheter, kvarstår statsrådet Attefalls ansvar för en fråga som borde ha fått en lösning för länge sedan.

För några veckor sedan kom de senaste befolkningssiffrorna för landet. För Kalmar läns del ser det ohyggligt dystert ut. Kalmar län är södra Sveriges svar på Norrland med i stort sett bara röda siffror i protokollet. Den typen av fakta, om något, borde få regeringen att vakna till och agera snabbt för sydöstra Smålands och Ölands räkning.

Men nu skriver vi december. Första snön lyser vit på fur och gran. Snön lyser vit på taken. Vi har fortfarande ingen landshövding i Kalmar län.

Uppenbarligen, fru talman, är det endast tomten som är nyktert vaken.

Anf. 48 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Det tidvis högstämde tonläget i den här interpellationsdebatten från Socialdemokraterna i Kalmar kan möjligtvis bero på att man har en konspirationsteori som går ut på att regeringen försakar möjligheten att tillsätta en landshövding. Dessutom är man inte delaktig i Koncentrationsutredningen på det sättet man hade önskat, eller koncentrationspropositionen baserad på Koncentrationsutredningen, ska jag säga för korrekthetens skull.

Fru talman! Jag kan försäkra att det inte är så, trots att jag inte sitter i Regeringskansliet. Erfarenheterna från Östergötland har varit väldigt goda. Vi har haft mycket diskussioner. Jag sitter i länsstyrelsens insynsråd kring hur länsstyrelser runt om i landet arbetar och ser värdet av koncentrationer av verksamheten i linje med det som utredaren har föreslagit.

Här är det väldigt viktigt att påpeka, och jag nämnde det i mitt förra inlägg, att utredaren alltså har ett antal kriterier för hur man väljer ut var en viss verksamhet ska koncentreras så att den sprids på ett rimligt antal länsstyrelser där kompetensen är tillräckligt stor för att detta ska kunna garantera den bästa, mest rättssäkra och mest kostnadseffektiva process för samhället och för medborgarna.

Problemet är att det har kommit in en motion i samband med regeringens avgivande av den koncentrationsproposition som alltså baserar sig på utredarens, som jag tycker, omdömesgilla förslag.

I den säger de socialdemokraterna precis samma sak som de från Kalmar län, vilket gör mig mer bekymrad. Jag förstår den affekt man kan ha i ett läge där man väntar på en landshövding. Men de här socialdemo-

kraterna väntar uppenbarligen inte på en landshövding utan tycker precis som socialdemokraterna i kammaren att man framför allt ska se till att länsstyrelserna har det bra och har sina arbetsuppgifter, inte hur medborgarna i landet bäst betjänas av rättssäkra och kostnadseffektiva hanteringsprocesser. Det är beklagligt att man intar en så traditionell position i användningen av skattemedel hos socialdemokratin.

Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Det är trevligt med lite julpoesi så här strax före jul. Désirée Liljevall säger att vi borde ha fått en lösning på den här frågan för länge sedan. Jag håller med. Jag beklagar att vi inte fått en lösning. På den punkten är vi överens. Som sagt jobbar jag och regeringen hårt för att finna en så snabb lösning som möjligt på detta. Men ibland tar saker och ting längre tid än man tror.

En tröst i bedrövelsen, förutom det exempel som Finn Bengtsson tar upp om Östergötland, där det också drog ut på tiden, är att storstadslandet Västra Götaland för ett antal år sedan också var utan landshövding under en längre tid innan Lars Bäckström kom dit. Det finns tyvärr exempel där liknande situationer har inträffat, men i regioner som är betydligt större än Kalmar län. Det finns ingen anledning att tro att det finns någon riktad illvilja mot Kalmar län.

När det gäller diskussionen om att koncentrera statlig verksamhet inte bara från Kalmar utan till Kalmar nämnde jag exemplet med förstärkning av resurser till kärnkraftsberedskap. Det finns också andra frågor som diskuteras som jag tror kan uppfattas som att det kommer resurser till Kalmar.

Det här är en diskussion som förs utifrån olika sakfrågor. Det viktiga är inte vem som får vad – det vill jag gärna understryka. Det viktiga är att vi får en rättssäker och ekonomiskt effektiv hantering av medborgarnas frågor och problem och företagens behov. Exempelvis: Ska vi få en bra tillsyn av överförmyndarverksamheten, vilket Riksrevisionen har kritiserat regeringen och riksdagen för att vi inte haft, måste vi se till att vi koncentrerar verksamhet, så att det finns en kompetens kring hur man ska hantera dessa frågor.

Det sker i den här propositionen, och det finns en rad olika områden som personellt inte tar så mycket resurser, men där man måste vara några stycken, så att man kan bygga upp en kompetens och ha inte bara en person utan några stycken som hanterar frågorna och har kompetens. Då behöver man ibland samla verksamheterna på ett mindre antal ställen. Det grundar sig som Finn Bengtsson påpekade på en utredning som har remissbehandlats. Vi har i stora drag följt den utredningens förslag.

På andra områden pågår som sagt diskussioner i andra led. Länsstyrelserna själva har också omfördelat viss verksamhet sinsemellan, exempelvis ekonomiadministration, it-lösningar och sådana saker, som de själva har bestämt att fördela.

Vi behöver ha rättssäkerhet och en ekonomiskt effektiv hantering av frågor. Därför måste vi också ibland koncentrera olika verksamheter, så att inte alla håller på med allt. Vad gäller antalet tjänster är det en oerhört begränsad överflyttning som sker från Kalmar till andra länsstyrelser. På andra områden tilldelas Kalmar resurser. Jag nämnde kärnkraften. Det finns andra områden som diskuteras just nu.

Vi beklagar att vi inte har löst landshövdingefrågan i Kalmar län. Jag kan försäkra alla aktiva i den här debatten att jag gör allt för att lösa den frågan så snart det är möjligt.

Prot. 2011/12:42
6 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 50 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Nej, Finn Bengtsson, det är ingen konspirationsteori. Jag frågade om det var en tillfällighet. Jag tycker inte att man ska tolka interpellationer. Det räcker med att man håller sig till de frågeställningar som dyker upp. Sedan får statsrådet möjlighet att besvara dem. Det finns ingen konspirationsteori. Jag hoppas att det heller inte finns någon anledning till att det skulle finnas någon.

Däremot finns det en faktisk situation som vi vill ha en lösning på. Om de två sakerna råkar sammanfalla är det olyckligt. Men det skulle kunna vara så att det finns ett sätt som man arbetar emot och som vi inte känner till. Om det är så att man tänker invänta ett tillfälle där man har för avsikt att minska antalet länsstyrelser finns det också ett skäl till att man inte tillsätter folk. Om det finns en sådan strategi finns det också skäl till att man flyttar arbetsuppgifter.

Det är precis på samma sätt man resonerar när man tittar på ett sådant här förslag. Man kan använda orden "rättssäkerhet" och "ekonomiskt säkerställt". Staten kanske anser sig kunna spara pengar på det sättet. Det kan finnas en sådan strategi. Jag tycker inte att det är speciellt konstigt, men i så fall vore det bra att få veta det.

Nu har vi fått svaret att det är tillfälligheter. Men då vill jag än en gång bara hävda att om man vill säkerställa detta och få till en rättssäkerhet lovar jag att man kan få det även i Kalmar län. Genom att flytta arbetstillfällena dit kan man också få de andra behoven tillgodosedda.

Anf. 51 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Hur statens organisation på länsnivå och länsstyrelsens framtida utformning långsiktigt ska lösas utreds av Mats Sjöstrand. Han blir klar nästa höst. Därefter blir det en sedvanlig remissomgång och breda diskussioner, där jag hoppas att vi också kan skapa en bred politisk enighet om de långsiktiga spelreglerna för statens regionala närvaro och verksamhet. Exakt hur det ska sluta och hur det ska utformas är för tidigt att säga. Vi vet inte vad Mats Sjöstrand kommer fram till. Vi vet inte heller vad beredningsprocessen efter det kommer fram till.

De olika diskussionerna om koncentration av viss länsstyrelseverksamhet påverkas inte av detta. Dem måste vi hantera löpande; frågornas karaktär kräver detta. Vi vet som sagt inte hur den slutliga lösningen kommer att se ut efter Mats Sjöstrands utredning och de förslag han kommer med. Därför kan vi inte låta den påverka oss. Vi vet inte vad det ska bli. Det kan dra ut på tiden och bli olika ambitionsnivåer. Som sagt måste vi också kunna hitta en bred överenskommelse i den typen av frågor för att det ska vara långsiktigt hållbart. Det är därför det inte finns färdiga mallar som man försöker stoppa in allting i. Jag kan avfärda alla sådana spekulationer.

Jag vill tacka för det engagemang som visas i denna fråga. Jag kommer själv ursprungligen från Västerbottens län och känner igen denna typ av engagemang kring landshövdingerollen. Landshövdingen spelar en viktig roll som en koordinator som kan skapa diskussionsforum och

samlingspunkter för möten både över myndighetsgränser och över partipolitiska gränser. Därför är det viktigt att lösa landshövdingefrågan. Vi har som sagt en tillförordnad chef, men det är självklart att vi inte har full kapacitet och full fart på länsstyrelseverksamheten när vi inte har en landshövding på plats. Därför är det så viktigt att vi löser detta. Jag kan försäkra er om att jag gör allt jag kan för att vi ska lösa den här frågan så snabbt som möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2011/12:98 om körförbud vid epilepsi

Anf. 52 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att personer som får epilepsi ska kunna ta sig till arbete eller studier.

Kollektivtrafik är viktigt för många människors möjlighet att resa till såväl arbete och studier som andra resmål. Det gäller bland annat för dem som av någon anledning inte kan eller vill köra bil. För vissa personer med funktionsnedsättning är det dock inte heller möjligt att resa med den allmänna kollektivtrafiken. För dem finns möjlighet att få tillstånd till färdtjänst.

Enligt lagen om färdtjänst ska tillstånd till färdtjänst meddelas för dem som på grund av funktionshinder, som endast inte är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Kommuner är behöriga myndigheter att besluta om tillstånd för färdtjänst. Lagen är allmänt hållen på så sätt att den inte nämmer olika sorters funktionshinder. Tillståndsgivarens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tanken bakom lagen om färdtjänst är att nackdelen med att ha en funktionsnedsättning, i form av minskad rörlighet, ska reduceras. På vissa glest bebyggda platser kan dock tillgängligheten med kollektivtrafik vara relativt sämre jämfört med tätbebyggda områden oavsett om personerna som bor där har funktionsnedsättning eller ej. Färdtjänstlagstiftningen är emellertid inte till för att utjämna skillnader mellan olika platser i landet. Det ankommer i stället på kommuner och landsting att via trafikhuvudmännen i länet bestämma vilken tillgänglighet med allmän kollektivtrafik de önskar ha i olika delar av länet, inklusive i länets landsbygder. Trafikhuvudmännen ersätts vid kommande årsskifte av regionala kollektivtrafikmyndigheter.

Senast lagen om färdtjänst behandlades av riksdagen var 2006. Regeringen har för närvarande inte för avsikt att utreda lagen om färdtjänst.

Anf. 53 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret just för att det är ett svar. Det är ju inte alltid man får svar när man ställer frågor till statsråden i interpellationer eller på annat sätt. Jag har här fått ett klart och tydligt svar.

Jag tycker att det är beklagligt med den inställning som regeringen har. Det är ungefär 60 000 personer som har epilepsi i Sverige. Uppskattningsvis kan det röra sig om några hundra, i bästa fall, som berörs av det min interpellation gäller. Det bor en del i glesbygd och landsbygd också, men väldigt många av dem har löst det här på annat sätt, till exempel de som har en välmedicerad epilepsi och därmed också får köra bil.

Jag tar epilepsi som exempel, men det finns också andra funktionshinder som innebär exakt samma sak. Det skulle väl vara förmätet av mig om jag som stockholmare skulle säga att det här var ett stort problem i Stockholm. Det finns många problem med epilepsi i Stockholm, men just detta problem finns inte.

Det är kuratorer som har hört av sig till mig eftersom jag är förbundsordförande i Svenska Epilepsiförbundet och sagt att det finns ett problem. Det gäller dem som har fått diagnosen men som ännu inte har kunnat ställa in medicineringen. Det kan ta ett halvår eller ett år innan man har ställt in den, och under den tiden vet man inte riktigt vad man ska göra. Man kan inte vara sjukskriven – det är man oftast i akutläge – men man kan inte heller köra bil. Det kan handla om personer som har långt till busshållplatser och som inte kan använda sig av kollektivtrafik. Den möjligheten finns helt enkelt inte.

Statsrådet säger att färdtjänstlagen inte är till för att utjämna dessa skillnader. Jag kan förstå det resonemanget. Då återstår ändå frågan: Hur ska man lösa det hela för dem som är i den här situationen? De som fortsätter att få många anfall och verkligen är sjuka får ju färdtjänst, men detta handlar om mellangruppen som kanske hamnar emellan under ett år. Där finns det ett problem. De vill arbeta men kan kanske inte arbeta.

Den som är sjukskriven har rätt till arbetsresor genom socialförsäkringssystemet, vilket är utmärkt, men om man inte är sjukskriven kan man inte få några sådana resor. De människorna hamnar i ett läge där de undrar hur de ska lösa sin vardagliga situation. Det ger faktiskt regeringen inte något svar på.

Man måste ta sig an detta. Jag har jobbat med trafikfrågor väldigt länge, liksom med frågor om epilepsi. Jag har inte fått de här signalerna förrän nu. Jag tycker att det är dags att ta itu med att göra något för den här gruppen, som vill arbeta och kan arbeta men som inte kan ta sig till jobbet.

Det finns andra problem i bilden, till exempel det som gäller yrkeschaufförer, men det är en helt annan fråga som den här debatten inte handlar om. Den här debatten handlar om människor som fortsatt kan arbeta men inte kan ta sig till jobbet.

Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Börje Vestlund för en mycket viktig interpellation, och jag vill också tacka statsrådet för svaret.

Den här interpellationen är viktig och berör, som också Börje Vestlund nämnde, ett område som kan vidgas utanför epilepsiområdet även om det är stort nog. Det berör också många andra diagnosgrupper. Som exempel kan vi ta individer som har allvarlig sockersjuka som är svårreglerad och där man riskerar att bli medvetlös. Det är klart att det då inte är lämpligt att man framför fordon. Det kan vara allvarlig psykisk

sjukdom som är av sådan karaktär att man inte heller är lämplig som bilförare. Det finns ett tillstånd som heter narkolepsi, ofrivillig lust att insomna, där man måste medicinera med centralstimulerande läkemedel som vi normalt förbjuder i samband med bilframförande.

Här finns ett stort behov av individualisering, som också Börje Vestlund nämner i interpellationen och ger exempel på hur man successivt har försökt anpassa regelverket till detta.

När det gäller kollektivtrafikfrågan är det klart att jag håller med statsrådet om att färdtjänstlagstiftningen nyligen har blivit utredd och att man har landat hyfsat bra i den diskussionen. Som statsrådet också nämner i sitt svar har vi nu en övergång från de tidigare trafikhuvudmännen till de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Här kommer man förhoppningsvis att ta upp också en sådan här viktig fråga till diskussion, även om det inte är så tydligt uttryckt i det nya uppdraget.

Anledningen till jag gick upp i debatten var egentligen att jag ville betona en del av det som Börje Vestlund skriver i sin interpellation och som det kan vara väl värt för regeringen att fundera på att föra vidare i någon form.

Det handlar om den som har att bedöma hur den sjuke ska agera. Den sjuke har ett behov och intresse av att ha rättighet att framföra fordon, och det finns en risk för att den drabbade drabbas onödigt hårt om man börjar en diskussion om sjukdom med att se till att alla de nödvändiga intyg man har för att få framföra ett fordon dras tillbaka.

Som läkare vet jag av erfarenhet att detta är en väldigt svår situation. Det är svårt att behandla någon med epilepsi, svår sockersjuka eller för den delen psykiatriska tillstånd där man har en skyldighet att rapportera att i deras fall inget körkort får finnas. Jag tycker att det är viktigare att betona att sjukvården måste ha ett förtroendefullt samarbete med patienten och säga: Nu, i detta läge, ska du inte framföra ett fordon, men vi ska sedan se till att på alla sätt försöka göra det möjligt för dig att få göra det igen. Om detta inte är möjligt bör det naturligtvis vara en strävan för samhället att så långt det är möjligt ordna möjligheter för sådana individer att röra sig så fritt som möjligt.

Detta är en konflikt som är svårlöst, bland annat eftersom man inte kan använda färdtjänstlagen för att skapa regional rättvisa. Man kanske skulle kunna vända på formuleringen och fråga sig om man skulle kunna använda färdtjänstlagen för att individer så långt möjligt efter egen kapacitet ska kunna bedömas lämpliga för färdtjänst under begränsad tid – den tid man inom sjukvården ser till möjligheten att optimera individens förutsättningar att kanske själv få tillbaka möjligheten att framföra fordon. Detta skulle kunna vara en mellanväg som jag tycker att det skulle kunna vara intressant att utvärdera, även om jag tycker att man har kommit en bra bit på vägen med att förbättra den rådande lagstiftningen på det här komplexa området.

Anf. 55 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tycker att det ligger en riktig tanke i Börje Vestlunds fråga, inte minst om vi ska upprätthålla människors möjlighet att fortsätta försörja sig själva och de sina om de har den möjligheten. Men frågan i interpellationen är just hur man skulle kunna utveckla eller använda just färdtjänsten för dem som i det här fallet inte kan, får eller bör köra bil på

grund av att de har epilepsi. Det är lite grann det som jag problematiserar. Finn Bengtsson är inne på andra människor med andra typer av problem som gör att de inte kan, bör och får köra bil.

Till att börja med är vi väl helt överens om att det är bra att det finns restriktioner för vilka som kan, bör och får köra bil. Där råder ingen diskussion.

Det blir lite svårt. Färdtjänst ska vara ett sätt att göra det möjligt för människor som ska ta sig till arbete, studier eller annat men inte har förmågan att kunna använda sig av det allmänna resandet. I de större städerna och tätorterna jobbar man alltmer med den vanliga kollektivtrafiken och utvecklar närtrafiken så att den blir mer anpassad och fler kan använda kollektivtrafiken.

Den springande punkten handlar om dem som bor så pass långt ut på ren landsbygd att det inte ens en gång finns kollektivtrafik där. Det är ett annat problem. Det finns människor som bor där av eget val men ändå inte kör bil. Det handlar inte om att de har någon form av medicinering eller funktionsnedsättning. Men de har heller inte tillgång till kollektivtrafiken. De skulle i så fall komma vid sidan av den som till exempel har behov av färdtjänst och skulle ha fått det.

Frågan är: Vad händer med dem? Men fokus i den här debatten är de som de facto för tillfället inte får köra bil fastän de annars skulle kunna göra det. Då kommer vi in på frågan om rättstryggheten, rättssäkerheten, likabehandling och så vidare. Jag säger i svaret utifrån den delen av frågan att färdtjänsten är det rätta elementet.

I frågan ligger också: Vad kan man göra i stället om färdtjänst inte är alternativet? Jag utvecklar Börje Vestlunds fråga lite. Låt mig lyfta upp det som händer från och med nästa år. Det är den nya kollektivtrafiklagen. Jag tror inte att den kommer att bli revolutionerande över hela landet. Men den öppnar för att tänka lite annorlunda och lite vidare.

Det finns de ute i landet som har prövat på att jobba mycket mer med avropad trafik i stället för att man har allmän trafikplikt för vissa busslinjer just för att det är så gles bebyggelse. Det kanske kan vara en möjlighet. Frågan kvarstår. Är det ett alternativ som är till fördel för en person som skulle kunna åka kollektivt? De som bor på landsbygden men inte har kollektivtrafik hamnar i en annan sits. Det är problematiskt och inte så enkelt.

I dagens läge är det inte färdtjänsten som ska lösa det problemet och, som det står lite underförstått i svaret, utjämna skillnader i landet där man inte har kollektivtrafik. Frågan är i och för sig fortfarande relevant.

Anf. 56 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! När det gäller den nya kollektivtrafiklagstiftningen miss-tänker många snarare att det i varje fall inte kommer att bli en bättre situation med kollektivtrafiken för dem som bor i gles- och landsbygd. Man tror helt enkelt inte att det kommer att vara lösningen.

Visst finns det väldigt många andra modeller. Men det finns i varje fall en skillnad i landet. Det finns en skillnad mellan rörelsehindrade som bor i Stockholm med mycket tunnelbana, mycket spårvägar och många handikappanpassade bussar i förhållande till andra orter i landet som inte riktigt har den möjligheten. De har dessutom lite längre att ta sig till hållplatser. Vi har trots allt en ganska bra situation här i Stockholm.

Det finns ändå en regional skillnad när det gäller att använda färdtjänst. Jag vill också påminna om att det påpekade Färdtjänstutredningen som beslutades 2006. Det är faktiskt en skillnad redan i dag.

Om man inte kan använda färdtjänsten så kan man använda andra saker som till exempel avropad kollektivtrafik. Men det har visat sig att det är lite komplicerat att införa detta även om det skulle vara en lösning. Jag tror att det kan vara en lösning i andra sammanhang som jag inte tänker ta upp här.

Jag håller med Finn Bengtsson om att det gäller fler diagnoser än bara epilepsi. Men skillnaden är att även om man bara har haft ett anfall och i övrigt är ganska frisk får man körförbud. Så enkelt är det. Vid diabetes är man ofta ganska allvarligt sjuk. Likadant är det med narkolepsi. Psykiskt sjuka har jag egentligen ingen uppfattning om. Det är lite varierande där.

De som har epilepsi och är så pass sjuka att de är sjuka varje dag eller flera gånger i veckan har färdtjänst. Det är inte den gruppen som är det stora problemet. Det stora problemet är de som utreds och där medicinen sätts in fram till dess året har gått och de får köra bil igen, vilket inträffar för de allra flesta. Det är den gruppen som har det besvärligt och som i övrigt känner sig ganska frisk.

Jag tycker att man borde fortsätta att titta på det för att se om man kan hitta en lösning. Om det sker genom kollektivtrafiken är det jättebra. Men jag tror inte att det är möjligt i det här sammanhanget. Jag tror att det är färdtjänsten som återstår. Det är sista utposten. När man inte kan använda sig av kollektivtrafik, varför skulle man inte kunna använda sig av det i det här fallet?

Anf. 57 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Färdtjänstlagen är som jag nämnde inledningsvis i mitt svar ganska allmän. Man nämner inte olika sorters funktionshinder. Kommunen som är den behöriga myndigheten som beslutar om tillståndet måste kunna göra någon form av prövning.

Fru talman! Vad jag inte känner till är, vilket kanske Börje Vestlund gör som har varit engagerad i gruppen med epilepsi: Finns det någon som de facto har överklagat tillståndsgivarens beslut till allmän förvaltningsdomstol? Det är en möjlighet. På så sätt kan det ha blivit en prövning.

Det finns en del jag kan hålla med Börje Vestlund om. Det är att vi tyvärr har skillnader i landet på många olika områden. En är hur mycket kollektivtrafik man har. Det är klart att det är mycket lättare i större städer och riktiga storstäder att anpassa kollektivtrafiken så att fler som annars skulle ha fått färdtjänst kan använda sig av de allmänna kollektivtrafikmedlen.

Till skillnad från Börje Vestlund tror jag att den nya kollektivtrafiklagen kan göra att det blir bättre även för gles- och landsbygd. Det kan öppnas nya varianter och former för hur trafiken kan bedrivas. Ett exempel som ingår i kollektivtrafiken är den roll som taxi kan spela som en av kollektivbranschens aktörer.

Jag har givit ett svar på den ursprungliga frågan som var om jag kan tänka mig att man mer använder färdtjänsten för att kunna ta sig till och från arbete och studier där det inte finns kollektivtrafikmedel. Jag förstår själva tanken att man skulle kunna och vilja ta sig till jobbet. Men det ställs ändå i relation till dem som bor i området och av andra skäl väljer

att inte åka bil eller köra bil även om de faktiskt skulle kunna. De har inte heller tillgång till kollektivtrafiken. Den har tjänat en annan del.

Det är därför som lagar ibland kan vara så knastertorra och tråkiga. Det är för att hålla någon form av princip. Men jag är öppen och mottaglig om det finns en vidare diskussion och om det bara rör begränsningen av det år när man egentligen är frisk men har en medicinering och inte får tillbaka körkortet för att man ska ha året för att visa att tendensen av sjukdomen har gått åt rätt håll.

Anf. 58 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! När det gäller frågan om att bo i glesbygd och på landsbygd är det oftast ett val man gör, även om det kan finnas de som blir tvingade. Man har de vanliga rättigheterna. Man har den kollektivtrafik som finns. Den kan alltid förbättras; det kan vi ha andra debatter om.

Jag känner inte till något fall där man har överklagat beslutet. Det kanske är dags att försöka driva ett sådant fall.

Taxi kan också vara ett sätt, men då handlar det om väldigt mycket pengar.

Jag fick ett sådant här körförbud när jag bytte medicin. Jag kom då på att det gick alldeles utmärkt att klara sig helt utan bil i Stockholm så jag kunde sälja min bil efter medicinbytet. Den lyckliga situationen har inte alla, och därför måste vi ha en lagstiftning som gör det möjligt för alla att transportera sig.

Fru talman! Jag tackar för debatten. Den var välgörande. Jag tror att det är viktigt att ta upp sådana här frågor i Sveriges riksdag.

Anf. 59 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tycker att det var en bra fråga som Börje Vestlund lyfte upp.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

16 § Svar på interpellation 2011/12:118 om E20 som landets farligaste väg

Anf. 60 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra med vetskapen om att E20 är Sveriges farligaste väg och hur jag avser att

använda uppgifterna för att påskynda arbetet med minst fyrfältsstandard längs hela E20.

För att förbättra infrastrukturen beslutade regeringen förra året om en historisk infrastruktursatsning på närmare 500 miljarder kronor efter ett omfattande arbete med stor lokal och regional förankring. Inom dessa ramar ryms såväl kapacitetshöjande åtgärder som trafiksäkerhetshöjande åtgärder inom det statliga vägnätet i den nationella planen och i länsplanerna för regional transportinfrastruktur.

I den nationella planen för transportsystemet 2010–2021 ingår satsningar på drygt 2,1 miljarder kronor för sträckan E20 Örebro–Göteborg och de namngivna projekten är: Tollered–Alingsås, Genom Alingsås, Alingsås–Vårgårda, Trafikplats Jung och Förbifart Hova. Satsningarna syftar till att bidra till bättre trafiksäkerhet och framkomlighet. I planen finns också en särskild pott för icke namngivna projekt inom bland annat trafiksäkerhetsområdet.

Jag har blivit informerad om att som beslutsunderlag inför kommande planperioder tas en strategi fram som ett gemensamt projekt mellan Trafikverket Region Väst, Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund och berörda kommuner. Syftet är att undersöka alternativa standarder, såväl motorväg som mötesfri landsväg, för E20 med särskilt fokus på sträckorna Vårgårda–Vara, förbi Skara, Holmestad–Mariestad och förbi Mariestad. Resultat från detta gemensamma projekt kommer inom en snar framtid att presenteras.

Regeringen kommer under mandatperioden att återkomma med förslag till ett nytt infrastrukturbeslut som syftar till att säkerställa de framtida behoven av åtgärder inom transportsystemet. Som ett led i denna process har regeringen gett Trafikverket i uppdrag att med utgångspunkt i nu gällande planer utreda kapacitetsbrister i transportsystemet samt föreslå åtgärder på lösningar. Uppdraget ska redovisas den 30 april 2012.

Anf. 61 MONICA GREEN (S):

Fru talman! E20 är en av Sveriges viktigaste vägar dels för att den knyter samman våra två största städer, Göteborg och Stockholm, dels för att den ser till att flödet av gods fungerar från Bergslagen till norra Europas största hamn i Göteborg. Det är en stor blandning av godstrafik och persontrafik, och trafikmängden ökar och därmed också antalet olyckor. Antalet olyckor har ökat i Västsverige och förresten även i hela Sverige men oroande mycket i västra Sverige. E20 är Sveriges farligaste väg.

Eftersom jag bor i Skaraborg och eftersom många med mig åker E20 ofta ser jag det som angeläget att påskynda arbetet. Jag vill också påminna infrastrukturministern om att under den tid som vi styrde landet byggde vi den enda sträcka som har motorvägsstandard som finns i Skaraborg, nämligen den mellan Lundsbrunn och Holmestad. Det bygget satte Göran Persson i gång. Sedan dess har ingenting hänt.

Nu finns några avsnitt med i planerna, men jag tycker att det går för långsamt. Catharina Elmsäter-Svärd har partikamrater i Skaraborg som har agerat på olika sätt med jippobetonade aktiviteter och låtit påskina att bara de blir valda kommer de att fixa E20. Catharina Elmsäter-Svärd har en partikamrat i Mariestad som har sagt: Blir jag bara riksdagsledamot ska jag fixa E20 på fyra år.

Nu har han varit riksdagsledamot i fem och ett halvt år, och det har inte skett någonting när det gäller E20 sedan han blev riksdagsledamot.

Det går för långsamt, och antalet olyckor bara ökar. Sedan jag skrev den här interpellationen har det skett ännu fler olyckor. E20 är alldeles för olycksdrabbad, och det behövs snabbare åtgärder.

Västra Götalandsregionen, som har jobbat fram planerna, vill påskynda arbetet och vill naturligtvis att det ska bli en fyrfältsväg genom hela Skaraborg och för den delen på hela sträckan Göteborg–Stockholm eftersom det behövs.

Jag är inte helt nöjd med svaret. Jag förstår att det är så här som Catharina Elmsäter-Svärd kan svara. Hon måste vänta in planerna. Jag vet också att Catharina Elmsäter-Svärd har tyckt att om vi underlättar och ser till att E20 inte längre är Sveriges farligaste väg är det någon annan väg som blir farligast. Jag tycker att man kan ha den principen att man åtgärdar den farligaste vägen. Då blir det en annan väg som blir farligast, och då åtgärdar vi den också. På så sätt betar vi av väg efter väg så vi får ned antalet olyckor. Nu går ju olycksstatistiken åt fel håll, och så kan vi inte ha det. Jag vill att Catharina Elmsäter-Svärd skyndar på det här trafiksäkerhetsarbetet och prioriterar E20.

Anf. 62 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är alldeles riktigt som Monica Green säger att E20 med sin sträckning är en viktig led. Kunskapen är stor även hos mig om att det går mycket tung godstrafik där.

När vi tittar på vägar och pratar framkomlighet och trafiksäkerhet är det detta som har varit drivet, inte minst utifrån den gemensamma nollvision som vi har jobbat med sedan 1997. Vi tittar också på hur vi, om vi inte bygger motorvägsstandard, åtminstone successivt bygger mittseparering. Vi vet att just mittseparering, eller två-plus-ett-vägar som det också kallas, minskar dödligheten och antalet svåra olyckor rejält. Det har varit bra.

Fru talman! Jag vet en annan som hade tänkt vara med i debatten om den här sträckan av E20 men som inte kan det, nämligen Hans Ekström som bor vid en annan del av sträckningen. Han har tidigare tagit upp med mig att det finns en annan problematik med att det inte finns mittseparering där man kan hålla en jämn hastighet. Det innebär att det finns en flora av trafikmärken för hastighetsbegränsningar. Det är inte så enkelt för den som kör att veta vilken hastighetsbegränsning det är som råder. Det är inte heller speciellt smidigt för den som kör lastbil att hela tiden sänka eller höja farten. Det blir ryckigt. Det här har vi naturligtvis med oss.

De olika delar som jag nämnde och som finns med i den här planen kan vara nog så viktiga, men det är naturligtvis så att de enligt Monica Green inte heller är tillräckliga. Jag känner också till, och det gör säkert Monica Green också, att man måste ta tag i den här diskussionen igen om det ska vara just motorvägsstandard hela sträckan eller om det ska vara någon form av mittseparering.

Vi har haft motsvarande diskussion i en tidigare interpellationsdebatt. Då tog jag upp att när vi framför allt tittar på trafikmängden behövs det runt 18 000 fordon per dygn för att det ska vara motiverat att bygga med motorvägsstandard, men med vetskap om att det är mycket tung trafik,

många lastbilar, och framför allt omkörningar kan den siffran också förändras om vi tänker på trafiksäkerheten.

Den arbetsgrupp eller projektgrupp som har jobbat, där vi har Trafikverket, Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund och andra berörda kommuner med, tittar på hur man skulle kunna gå vidare. Om jag inte missminner mig ska de till och med ha ett avslutande möte den 20 december.

I det arbete som vi nu gör för att komplettera både järnväg och väg inför ett kommande, kompletterande, infrastrukturbeslut nästa höst tittar vi mycket på flaskhalsar. Vi tittar på framkomligheten. Till det är kopplat trafiksäkerhet. Därför är det bra att även ta in det arbete som görs lokalt för att se hur man kan komma överens och hur vi använder pengarna på bästa och mesta sätt så att vi får ut så mycket infrastruktur som möjligt. Om vi för att komma vidare kan göra en anpassning på delar av sträckorna, där vi inte bara tänker i termer av motorvägsstandard, är också det ett sätt att åtgärda det som Monica Green har i sin ursprungliga fråga, nämligen vad jag gör med vetskapen att E20 är en av landets 55 farligaste vägar.

Anf. 63 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det är inte bara en av de farligaste utan faktiskt den farligaste enligt Trafikverket. Av det skälet tycker jag att man ska påskynda arbetet.

Jag har ingenting emot mittseparerade vägar. När det gäller E20 behövs mittseparering och två filer åt varje håll. Vi behöver inte använda ordet motorväg om det på något sätt kan hindra utvecklingen. Fyra filer med mittseparering är fullt tillräckligt. Det behövs på grund av den tunga trafiken, och den lär inte minska, särskilt inte när regeringen nu höjer banavgifterna. Då finns det risk för ännu mer tung trafik på vägarna i stället för tvärtom. Det borde vara mer gods på järnväg, men eftersom regeringen höjer banavgifterna riskerar det att bli ännu mer gods på väg, vilket är helt fel riktning att gå.

Vi har norra Europas största hamn i Västsverige. Därifrån förflyttas mycket gods, vilket betyder tung trafik. När jag körde på E20 i går mellan Vara och Skara kom den första snön och halkan. Vid de tillfälliga omkörningsfiler som nu finns på vissa ställen blir det, som Catharina Elmsäter-Svärd mycket riktigt påpekar, en ändring av hastigheten då man snabbt ska försöka köra förbi de många långtradare som trafikerar E20. Vid halka, som den i går, finns det stor risk för olyckor, vilket också varit fallet på E20.

E20 drabbas ofta av olyckor. För bara två veckor sedan skedde ytterligare en dödsolycka. Vi ska inte behöva stå här varje halvår och konstatera att nu har ännu fler människor dött. Det är inte roligt att se att olycksstatistiken går åt fel håll. Nollvisionen, som Catharina Elmsäter-Svärd talade om, arbetade vi fram i mitten av 90-talet. Vi försökte minimera olyckorna genom att jobba med människors attityder, att sänka hastigheterna och köra säkrare. Vi försökte också se till att det vid vägar fanns så få hinder som möjligt. Om olyckan skulle vara framme ska vägen vara byggd på ett sådant sätt att man minimerar olyckan.

Det behövs snabbare åtgärder. Det är bra att korsningen vid Jung kommer att åtgärdas, men det ligger alltför långt fram i tiden. Detsamma

gäller Förbifart Hova där det behövs en fyrfältsväg. Det behövs snabbare åtgärder än de som nu finns i planen. De ligger alltför långt fram i tiden.

Prot. 2011/12:42
6 december

Anf. 64 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Monica Green kom plötsligt in på en helt annan fråga. Låt mig därför bemöta den. Det gäller höjda banavgifter eller inte.

Jag kan konstatera att godstransporterna på järnväg ökat rejält de senaste åren, och de har ökat om möjligt ännu mer rejält vad gäller kombitransporterna. Banavgifterna avser endast en liten procent av den totala kostnaden. Vi har de lägsta avgifterna i hela Europa. Dessutom är avsikten att banavgifterna ska gå tillbaka och användas för ökat underhåll på järnväg.

När jag lyssnar på Monica Green hör jag, underförstått, att hon anser att vi behöver mer och snabbare. Samtidigt vet Monica Green mycket väl att den planering som gäller för infrastruktur både är långsiktig och har långa ledtider. Det gäller såväl den ekonomiska som den fysiska planeringen.

Det handlar snarare om hur vi kan hitta balansen mellan den genomarbetade planen, som jobbat fram utifrån regionens önskemål, och prioriteringarna för långsiktigheten och samtidigt klara av att möta kravet på flexibilitet när vi får ändringar i vår omvärld eller i vår lokala värld. De objekten finns med, som jag tidigare nämnt.

Det uppdrag som Trafikverket fått, och som egentligen började med att de skulle titta på hur vi kan öka kapaciteten på järnväg, har också lyfts in. De ska på samma sätt titta på vägarna, hur man kan öka kapaciteten och komma åt flaskhalsar. I det ligger även hur vi jobbar med trafiksäkerhet.

Nollvisionen, som jag nämnde och som Monica Green hakade på, har varit ett strategiskt arbete med många inblandade parter. Det gör att vi de facto är världsledande i att ha fått ned antalet döda, men vi är fortfarande inte nere på noll. Det finns mer att göra. Vårt arbete kommer därför att fortsätta.

Jag skulle vilja kommentera debatten för ett par månader sedan, då vi egentligen talade om samma sak, och Monica Greens önskan att vi inte kan stå här varje halvår och upprepa detta. Nej, men utgångspunkten är hur vi faktiskt fattar besluten, med budgeten som kommer varje höst och den planering som trots allt finns.

Nu har vi arbetsgruppen som i stort sett ska ha landat på hur de vill göra sina prioriteringar under nästkommande arbete. Om jag inte missminner mig, som jag sade tidigare, kommer de att träffas i slutet av december. Låt oss därför höra vad regionen denna gång gemensamt kommit fram till beträffande ordningen för hur de vill ta itu med detta.

Det är så arbetsgången tråkigt nog måste vara, men vi har inte glömt bort E20 eller någon annan väg som bötjar på E i detta land.

Anf. 65 MONICA GREEN (S):

Fru talman! E20 är Sveriges farligaste väg, och olyckorna bara ökar, liksom godstransporterna. Det är en allvarlig utveckling för E20. Jag skulle vilja att ministern tog de signalerna på mycket stort allvar.

Ministern sade inledningsvis att vi aldrig har satsat så mycket som nu när det gäller infrastruktur. Jag kan konstatera att vid varje tillfälle som

Svar på
interpellationer

en regering, oavsett färg, har lagt fram en infrastrukturproposition har det varit den största någonsin. Det är ju så med pengarnas värde att det tio år senare har ökat. Vid varje tillfälle som en infrastrukturproposition läggs fram är den gigantiskt mycket större än gången innan, och det oavsett färg på regering.

Vi socialdemokrater startade nollvisionsarbetet. Jag är glad att den borgerliga regeringen har tagit vid och fortsatt det arbetet. Sverige har varit ledande. Därför är det olyckligt att olyckorna åter ökar, och E20 är den farligaste vägen.

Jag kommer att interpellera igen om det inte händer något, men jag kan naturligtvis också lyssna på den arbetsgrupp som Catharina Elmsäter-Svärd hänvisar till. Som det ser ut i dag är jag inte nöjd. Jag vill ha snabbare åtgärder. Jag hoppas att Västra Götalandsregionen tillsammans med berörda parter kommer att flytta fram positionerna och, tillsammans med oss i riksdagen, öka trycket så att det blir en snabbare hantering av E20.

Anf. 66 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Även om varje ny regering lagt lite mer än den tidigare kan vi konstatera att denna alliansregering uppenbarligen lagt mest.

Sedan är frågan var man lägger pengarna och hur man prioriterar. Vi har prioriterat vägarna genom att framför allt öka trafiksäkerheten. Då får man också framkomligheten. Det handlar om hela landet. Vi gör stora investeringar i drift och underhåll på väg men också i nya investeringar. Jag är medveten om att Monica Green tycker att det inte går tillräckligt snabbt och inte kommer tillräckligt mycket, att det skulle ha gjorts betydligt mycket mer långt tidigare, men vi får konstatera att sådan är situationen.

Däremot har vi en fortsatt ambition – och det tror jag att även Monica Green och kolleger i närområdet har – att minska antalet trafikfarliga vägar, oavsett var i landet de finns.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2011/12:132 om transporterna till och från Holmön i Umeå kommun

Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Ibrahim Baylan har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att finna en för alla inblandade parter tillfredsställande lösning på transporterna till och från Holmön.

Frågan om en ”permanent lösning” för trafiken mellan Holmön och fastlandet har diskuterats sedan början av 50-talet. Holmöborna, genom Holmöns infrastrukturgrupp, har önskat en isbrytande färja som klarar att bryta en halv meter is. Enligt Trafikverket skulle ett nytt fartyg med önskad isbrytningskapacitet kosta minst 100 miljoner kronor. Då måste dessutom farleden muddras och färjelägena byggas om. Inte ens denna fartygslösning skulle säkra trafiken under alla isförhållanden utan behöva

kompletteras med något annat fordon, till exempel svävare eller hydrokopter.

Den förhandlingslösning som socialdemokraten Thage G Peterson redovisade 2007 har hittills inte gått att genomföra. Lösningen byggde på att den befintliga färjan M/S Helena Elisabeth skulle byggas om till fraktfärja och kompletteras med en stor svävare. Eftersom svävaren bullrade för mycket gav inte länsstyrelsen tillstånd till trafiken. I stället körs i dag M/S Helena Elisabeth som passagerarfärja kompletterad med en liten svävare när hon inte klarar isen.

Staten, genom Trafikverket, har således gjort sitt bästa för att leva upp till förhandlingsuppörelsen.

Anf. 68 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det här är, precis som har uttryckts tidigare, ingen ny fråga. Däremot är det otillfredsställande att den inte har lösts på ett nöjaktigt sätt. Jag ställde en motsvarande skriftlig fråga till regeringen för snart tre år sedan. Det hade redan då varit oroligt länge. Jag kan bara konstatera att tre år senare är vi i samma läge. Det kan man inte vara nöjd med, statsrådet. Även om statsrådets svar andas en viss nöjdhet är hon ensam om det. De fastboende på Holmön, kommunen med flera framför att det här inte är en bra lösning.

Det förslag som Thage G Peterson på regeringens uppdrag lade fram har inte gått att förverkliga. När man följer vad som har hänt transporter-na till och från Holmön framstår en lätt parodisk situation. Ta bara de senaste turerna som statsrådet redogjorde för i sitt svar. Huvudmannen Trafikverket har trots tappra försök hamnat i rent dråpliga situationer. Först ska en gammal färja sköta en del av godstransporterna och en del av persontransporterna. Sedan ska det finnas en stor svävare. Allt detta kostar naturligtvis mycket pengar. En statlig myndighet kommer fram till en lösning där man satsar många miljoner, varpå en annan statlig myndighet, nämligen Länsstyrelsen i Västerbotten, underkänner den lösningen eftersom den inte håller sig till gällande miljökrav. Den ena handen vet inte vad den andra gör. Däremellan sitter Holmöborna och vi skattebetalare som satsar massor av miljoner på saker som inte gör livet lättare för medborgarna i vårt land.

När ska det bli slut på detta? Av svaret att döma har statsrådet ingen lösning att erbjuda. Den färja som statsrådet hänvisar till har sedan mitten av november när den kom ut från varvet efter en reparation gått sönder fyra gånger – nu senast i går, fick jag veta via ett mejl inför interpellationsdebatten.

Är det statsrådets slutgiltiga svar till Holmöborna, att det här inte fungerar? Inte ens den lösning som Thage G Peterson utredde och som Trafikverket har jobbat med är i dag verklighet. Faktum är att man fortfarande får lappa och laga till stora kostnader. Är detta det enda besked som statsrådet har att lämna?

Det här fungerar uppenbarligen inte. Vad ska Holmöborna ta sig till? Är det regeringens mening att människor inte ska bo där? Vart ska de i så fall ta vägen?

Prot. 2011/12:42
6 december

Svar på
interpellationer

Anf. 69 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Ibrahim Baylan framför egentligen i sin fråga i interpellationen till mig en önskan om att finna en för alla inblandade parter tillfredsställande lösning. Det skulle vara intressant att få veta, fru talman, om Ibrahim Baylan har ett eget förslag till lösning. Vari kommer avväganden och rimligheten? Frågan har varit aktuell i olika avseenden sedan 50-talet. Någonstans är det svårt att hitta en för alla inblandade parter tillfredsställande lösning.

Redan när diskussionerna kom i gång att hitta en lösning, just med tanke på att Holmön ligger i Kvarkenområdet där isförhållandena är svåra och tuffa, har jag konstaterat i efterhand att resultatet av det uppdrag som Thage G Peterson fick avvek rejält från det tänkta utfallet. Situationen må vara parodisk eller inte, när det kommer ett förslag om en svävare säger länsstyrelsen nej, men det blir lite grann som moment 22.

Frustrationerna finns naturligtvis på Holmön. Det gäller inte bara färjetrafiken, utan det handlar även om den diskussion som har funnits under ett antal år med riktigt svåra isförhållanden och vem som ska staka ut granruskorna för isvägen och vem som ska betala den. Vi har i alla fall löst frågan om utstakningen av led. Frågan läggs på Trafikverket. I bästa fall är det en hyfsat tillfredsställande lösning, om möjligt för alla inblandade parter – men ändå kanske inte riktigt.

När ska det bli ett slut på detta? Vad är rimligt? Jag vet att Ulrica Messing på sin tid, i den roll hon hade som jag nu har, redan 2005 liknade Holmötrafiken vid att inte vara som Trafikverkets vanliga färjor, där bilar fraktas från en vägände till den andra, utan snarare en form av kollektivtrafik fast på vatten. Det kan vara en möjlig idé med tanke på den nya kollektivtrafiklag som ska börja gälla nästa år. Vi arbetar nu in i förslaget att det ska vara möjligt att ha kollektivtrafik även på vatten. Någon gång till våren ska vi ha kompletterat lagstiftningen. Det kan vara en möjlighet.

Annars kan man undra, Ibrahim Baylan, om det kan vara rimligt att köpa in nya båtar som ska kompletteras med svävare. Blir alla inblandade parter nöjda? Hittills har ingen kommit fram till det beslutet eftersom det inte har känts rimligt.

Nej, det är ingen lätt fråga, och jag har inget rakt svar på hur och på vilket sätt vi ska få slut på denna 50- snart 60-åriga diskussion.

Anf. 70 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Statsrådet talar om en tillfredsställande lösning. Sanningen är att den senaste lösningen har varit en flopp i meningen att den har kostat en massa pengar, man har lappat och lagat. Det har varit kostnader för svävare som inte får användas. Extrabåtar måste tas in på sommaren.

Under ett antal år har man satsat åtminstone 13–14 miljoner till ingen större nytta. Det kan inte annat än benämnas en flopp. Den floppen har staten ansvar för eftersom Trafikverket, i förlängningen regeringen, har ansvar för den trafiken i dag.

Vad är då lösningen? Det har framförts inte minst från Holmöborna ett antal gånger att man skulle vilja ha en något modernare färja och som också klarar av isförhållanden.

Det låter naturligtvis mycket när statsrådet säger att en sådan lösning med en sprillans ny färja skulle kosta 100 miljoner. 100 miljoner är na-

turligtvis mycket pengar. Men man kan titta på vad 100 miljoner brukar räckta till i infrastruktursammanhang. Som exempel kan man ta en ny investering som har debatterats, diskuterats och beslutats av regering och riksdag, nämligen Förbifart Stockholm, och då räcker 100 miljoner till drygt 100 meter modern motorväg. I sammanhanget är det därför inte mycket pengar som vi talar om. Men när det handlar om just en färja låter det som mycket pengar.

Jag menar att man måste sätta sig ned med Holmöborna för att försöka hitta en lösning. Det kan inte vara den ena eller andra ändan. Så extremt behöver det inte vara. Det kan också finnas lösningar där det faktiskt kostar mindre pengar men där det ändå blir en någorlunda permanent lösning. De senaste årens floppar som har kostat en massa pengar men som egentligen inte har gjort någon nöjd kan väl inte heller statsrådet vara nöjd med.

Detta handlar naturligtvis inte bara om de bofasta på Holmön. Två tredjedelar av Holmöns yta är ett statligt naturreservat som är mycket populärt. På sommaren pågår många aktiviteter. Inte minst visfestivalen på Holmön är nationellt känd och mycket uppskattad. Men den riskerar att slås omkull eftersom man inte klarar av transporter till och från Holmön.

Då frågar jag dig som ansvarigt statsråd: Vad är ditt besked? Vad kan ni mer göra för att se till att få en lösning? Eller är svaret från regeringen att människor ska flytta därifrån och bosätta sig någon annanstans, och i så fall var? Var någonstans i Sverige är det enligt den nuvarande regeringen möjligt att bo? Tar staten inte längre ett ansvar för transporter och infrastruktur överallt i vårt land utan bara i ett antal stora städer och kanske i några regionala nav? Eller ska det fortfarande vara möjligt för människor i Sverige att bosätta sig precis var de själva vill?

Jag har full respekt för att detta inte är en enkel fråga. Hade det varit en enkel fråga hade den varit löst. Men det svar som statsrådet lämnar är på intet sätt tillfredsställande därför att den så kallade permanenta lösning som Trafikverket har haft ansvar för har varit en flopp. Den har kostat pengar, och den har definitivt inte löst transportbehoven.

Min fråga till statsrådet blir: Vilka åtgärder avser du att vidta för att förbättra situationen, eller är ditt råd till de människor som bor på Holmön att de ska sluta bo där?

Anf. 71 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag konstaterar att Ibrahim Baylan inte använder någon del av sitt replikskifte till att åtminstone komma med något förslag till vad han anser är rimligt för alla inblandade parter för att få en tillfredsställande lösning.

Jämförelsen med Förbifart Stockholm kanske är relevant, men samtidigt lite långsökt. Där har vi en samhällsekonomisk nytta för drygt två miljoner människor i en region som till och med kan bli större. På Holmön finns det 60 hushåll. Men detta är nog så viktigt för dem som bor på Holmön.

De pengar som hittills har satsats må vara en flopp. Men jag tror inte att det upplevs som att de har varit i onödan eftersom det har handlat både om att investera i en liten svävare – uppenbarligen fick inte en stor

svävare användas – och om att hyra in andra båtar eftersom den tänkta lösningen med den stora svävaren inte var möjlig att genomföra.

Jag skulle ändå vilja svara Ibrahim Baylan att Trafikverket hittills har försökt leva upp till förhandlingsuppgörelsen. Men Holmöborna har velat riva upp uppgörelsen. Men det är ingen av avtalsparterna som har tagit något initiativ till någon vidare diskussion, inte ens att riva upp uppgörelsen.

Frågan är naturligtvis inte lätt, men det har den uppenbarligen inte heller varit för någon socialdemokratisk regering under de senaste 50 åren. Som jag sade tidigare hamnade såväl Björn Rosengren som Ulrica Messing i samma konstaterande när det gäller färjetrafiken. Frågan är vad man gör i stället. Vi har åtminstone haft ambitionen att försöka hitta en lösning. Men uppenbarligen har inte alla inblandade parter tyckt att man har hittat en tillfredsställande lösning.

Anf. 72 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Om statsrådet är trött på att ta ansvar som infrastrukturminister och vill lämna över ansvaret till mig är denna regering hjärtligt välkommen att avgå om man inte vill ta ansvar för landet och landets infrastruktur och transporter. Det är trots allt så, statsrådet, att det är du som fortfarande är infrastrukturminister. Det är därför jag ställer frågan till dig: På vilket sätt gör ni ert yttersta för att se till att transporterna fungerar runt om i vårt land?

Man kan misstänka att anledningen till att svaret är så magert i grund och botten är att ni har gjort av med så oerhört mycket pengar på skattesänkningar att ni inte har kraft eller resurser att kunna ta ansvar för landets infrastruktur.

Statsrådet säger att det är klart att det är stor skillnad mellan 60 bofasta på Holmön och runt två miljoner människor i Stockholmsområdet. Ja, det är klart att det är. Men vi talar trots allt om samma sak, nämligen människors möjligheter att leva, arbeta och vara fullvärdiga medborgare i vårt samhälle. Då är det väl inte rimligt, statsrådet, att man bara ska kunna vara det om man bor tillsammans med miljoner andra? Är det detta som är regeringens besked till Sveriges medborgare, att de bara kan förvänta sig valuta för sina skattemedel om de bor i huvudstaden eller i några av våra största städer och att de i övrigt får sköta sig själva? I så fall är det sensationellt.

Jag menar att människor på Holmön i Umeå kommun har lika stor rätt, och för den delen lika stor plikt, som människor som bor i huvudstadsregionen. Sedan inser jag naturligtvis att de samhällsekonomiska kalkylerna ser väldigt olika ut.

Därför måste jag få återgå till den som ändå har ansvaret. Är ditt slutgiltiga besked till de människor som framför allt berörs av detta att regeringen inte kommer att vidta några som helst åtgärder för att räta upp den floppaktiga situation som transporterna till och från Holmön i dag innebär?

Anf. 73 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag kan bara konstatera, vilket jag har sagt tidigare – det handlar inte om tröthet eller liknande – att ingenting har gjorts för att försöka lösa denna fråga under de i stort sett 40 år som Socialdemokra-

terna hade den möjligheten. Man lyckades inte heller lösa konflikten när Björn Rosengren eller Ulrica Messing var i min situation.

Prot. 2011/12:42
6 december

Vad jag däremot har gjort under det senaste året när det gäller specifikt Holmön är att faktiskt reda ut den fråga som har legat i drygt tio års tid, nämligen frågan om att staka förbindelsen över isen till Holmön. Det är en liten del, men nog så viktig under den del av året när problemen finns.

I övrigt har Trafikverket, som är min myndighet, försökt hålla sig till den överenskommelse som de facto har funnits. Den har Holmöborna inte gillat, och vi har inte hittat en tillfredsställande lösning för alla inblandade parter.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2011/12:147 om Trafikverkets möjligheter att disponera anslag

Anf. 74 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Anders Ygeman har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder så att de pengar som anslås till drift och underhåll i järnvägsnätet i fortsättningen också fullt ut används för detta ändamål.

Till att börja med vill jag klargöra att de extra 800 miljoner som satsats på drift och underhåll är dedikerade till specifika åtgärder, och dessa kommer att genomföras enligt Trafikverkets plan. Fördyringar inom drift och underhåll påverkar dock det totala anslaget.

Entreprenören Balfour Beatty Rail har sedan den 1 september 2010 skött drift och underhåll av järnvägen i Västra Götaland. Avtalet som tecknades av Banverket är på fem år, och det totala värdet är ca 1 miljard kronor, alltså knappt 200 miljoner kronor per år. Trafikverket och entreprenören har haft meningsskiljaktigheter i tolkningen av delar av avtalet. I somras träffade Trafikverket och entreprenören en överenskommelse om att drift- och underhållsavtalet för järnvägen i Västra Götaland ska upphöra redan den 31 maj 2012 och att Trafikverket betalar 125 miljoner kronor för att säkra järnvägstrafiken fram till att avtalet upphör.

För upphörandet och tiden fram till den 31 maj 2012 har ersättning reglerats för en del av de kostnader som – jag förkortar – BBR drabbats av med anledning av entreprenadkontraktets förtida upphörande. Med kostnader avses till exempel lokal-, personal- och fordonskostnader samt övriga kostnader för avetablering som kvarstår för entreprenören trots att ytterligare kontraksarbeten inte ska utföras. Någon ersättning för utebliven vinst har inte utgått.

Det är naturligtvis en olycklig situation som har inträffat, och det rör sig om mycket pengar. Trafikverket har agerat utefter de förutsättningar som uppkommit och gjort detta för att säkra drift och underhåll på järnvägen i Västra Götaland.

Trafikverket har inlett ett omfattande arbete inom drift- och underhållsområdet, bland annat med Riksrevisionens rapporter (2009:16 och 2010:16) och slutbetänkandet *Förbättrad vinterberedskap inom järnvägen* (SOU 2010:69) som grund. Regeringen ser ett behov av att utveckla detta till att även handla om hur verksamheten styrs och hur styrningen kan utvecklas i alla led.

Det pågår nu ett projekt på Regeringskansliet om strategisk styrning av drift och underhåll för väg och järnväg, vars syfte är att skapa förutsättningar för regeringen och Trafikverket att bedriva en effektivare resursstyrning av drift och underhåll för väg och järnväg samt att effektivisera och förtydliga regeringens målstyrning av Trafikverkets drift- och underhållsverksamhet.

Regeringen beslutade även den 8 oktober 2009 att tillsätta Produktivitetsskommittén. Kommittén ska utifrån de förslag till handlingsprogram som lämnats av Trafikverksutredningen i delbetänkandet *De statliga beställarfunktionerna och anläggningsmarknaden* (SOU 2009:24) följa upp och analysera beställarnas faktiska agerande när det gäller utvecklingen av produktiviteten och innovationsgraden på anläggningsmarknaden.

Jag kommer noggrant att följa att Trafikverket använder de tilldelade anslagen till rätt ändamål.

Anf. 75 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret.

Sverige kallas ibland för landet lagom eller kanske till och med, lite pejorativt, för mellanmjölkens land. Men på ett område skiljer Sverige sig dramatiskt från alla sina konkurrentländer.

Inget annat land i världen har gått så långt som Sverige när det gäller att privatisera och fragmentarisera järnvägsunderhåll och järnvägsdrift. Tre andra har försökt: Nya Zeeland, Estland och Storbritannien. I Nya Zeeland gick det så långt, efter privatiseringen, att man lade ned alla järnvägssträckor utom en, och den järnvägssträckan tvingades man förstatliga, för det privata bolaget kunde inte få den att gå med vinst. I Estland var det samma sak. Man privatiserade under den värsta nyliberala yran efter den demokratiska revolutionen och tog sedan tillbaka det. I Storbritannien, fru talman, gjorde man samma sak. Järnvägen lades ut. Underhållet lades ut. Man fick en mängd problem med tågsystemet, och det blev ett antal tragiska olyckor.

En av dem var den så kallade Hatfieldolyckan där många människor skadades och några omkom. Ett av de företag som i domstol erkände sig skyldiga för att ha misskött underhållet var Balfour Beatty. Eftersom de inte hade klarat sina åtaganden i det kontrakt de hade med Storbritannien fick de betala ett skadestånd på över 800 miljoner svenska kronor, 7,5 miljoner pund.

Samma företag anlitar vi här, i det som i övrigt är mellanmjölkens land, för det största underhållskontraktet i Sverige, det västsvenska. När de i Sverige inte kan fullgöra sina plikter gentemot de svenska skattebetalarna betalar Trafikverket ut 125 miljoner kronor i belöning, uppenbarligen med statsrådets och regeringens goda minne.

När vi varje dag i tidningarna läser om Caremadirektörer som väger blöjor får vi också se att samma Caremadirektörer inte dras inför domstol för att ha vanskött pensionärer, utan de belönas i samma storleksordning, med 120 miljoner kronor.

Vad är det som gör att vi tror att det bästa sättet att använda skattebetalarnas pengar är att belöna dem som gör fel?

Förra året var det kaos med vinterunderhållet i Västra Götaland. Trafikverket vill dra tillbaka det avtal man har. Om man inte är nöjd med det resultat man får för den upphandling man har gjort är det väl rimligt att gå till domstol och kräva att det arbetet utförs eller att skadestånd betalas ut.

I England fick Balfour Beatty betala över 800 miljoner kronor i skadestånd. I Sverige betalar Trafikverket med regeringens goda minne ut 125 miljoner kronor för att de inte ska utföra arbete. Det är nämligen det som det upplösta kontraktet handlar om. De skulle ha gjort ett arbete, men som belöning för att de inte har utfört arbetet får de 125 miljoner kronor.

Jag har två frågor till statsrådet.

Är detta väl använda skattepengar? Om de här pengarna inte tas från vinteranslaget, som det hävdas i medier, undrar jag: Var kommer pengarna att tas ifrån?

Anf. 76 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! Jag har lämnat in en fråga till Catharina Elmsäter-Svärd, liknande den i Anders Ygemans interpellation. Jag kommer att få ett svar i morgon, men jag kan redan nu förstå hur svaret kommer att lyda. Därför tar jag tillfället i akt att ställa några följdfrågor.

Skandalen med Balfour Beatty Rail är bara ett exempel i raden. Tyvärr är den kaotiska järnvägsbranschen fylld med sådana här berättelser även i Sverige. Det är entreprenörer som lägger underbud för att få uppdragen och sedan begär extra betalt för det som måste göras.

I somras gällde det danska DSB First som köptes ut av Skånetrafiken för att man inte klarade av att köra Öresundstrafiken till det pris man lovat. Skånetrafiken tvingades att betala DSB stora belopp och göra ett nytt avtal med Veolia som nu kör på löpande räkning med ökande kostnader för skattebetalarna till följd.

Banunderhållet är sedan ett antal år tillbaka konkurrensutsatt. Det kan låta sunt med konkurrens. Det är det också i flera verksamheter. När vi ska bygga nya spår är det bra att upphandla i konkurrens. Det säger sig självt att Trafikverket kan göra ett bra förfrågningsunderlag med specificerade krav på hur spåren ska byggas – var, när och hur. Men med underhåll förhåller det sig på ett annat sätt. Det visar exemplet med BB Rail.

Vi hade en representant från företaget hos oss på ett frukostseminarium som riksdagens järnvägsgrupp arrangerade förra veckan. Självklart kom affären upp. BB Rail förklarade det hela med att säga: Vi skrev avtal som grundar sig på en normalvinter.

Vad en normalvinter är kan vi självklart ha många uppfattningar om. Det kan vi också ha om vad som behöver göras med spåren. Förr var det de som arbetade ute i verksamheten som följde upp och visste vad som behövde göras. I dag har vi företag som konkurrerar om de här uppdragen genom att pressa priserna, bland annat genom att anställa utbildad arbetskraft. Det är självklart, eftersom det är lägsta pris som gäller och inte kvalitet. Sedan gäller det för de här företagen att försöka få extra betalt för allt arbete som man menar inte faller under normalt vinterunderhåll.

Vad det här får för konsekvenser ser vi nu. Det är allt färre personer på spåren. Det är fler som arbetar med upphandlingar och avtalstvister. Trafikverket gör 1 700 upphandlingar varje år. Det skulle vara intressant att veta hur mycket av de här pengarna som verkligen går till underhåll och hur mycket som går till löner till alla som arbetar med upphandlingar.

Min fråga till statsrådet är: Tycker inte statsrådet att de här pengarna skulle göra bättre nytta ute på spåren? Vore det inte bättre om Trafikverket självt fick sköta underhållet med egna anställda?

Anf. 77 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M):

Fru talman! Statsrådet! Jag kunde inte annat än känna att jag ville ge mig in i diskussionen när jag hörde hur man blandar äpplen och päron. Det är värre än en fruktcocktail från Anders Ygeman.

Jag måste drista mig till att vara lite elak och säga att det vore smakligt om Ygeman läste på historien lite bättre så att han visste vad han talade om. Här är några exempel: Anders Ygeman talar om Nya Zeeland, Estland och Storbritannien. Då tycker jag att han i samma andetag skulle ha talat om att de också privatiserade järnvägen, någonting som inte är aktuellt i Sverige. Det är alltså inte jämförbart.

Jag tycker också att det hade varit smakligt om Anders Ygeman när han hänvisade till Hatfieldolyckan hade talat om vad som fanns i olycksstatistiken för järnvägen i England. Det var faktiskt så att dödsfrekvensen bland banarbetare i England var betydligt högre före konkurrensutsättningen.

Det vore intressant om Anders Ygeman kunde finna någonting som påtalar att jag har fel i detta, men så var den statistik som fanns tidigare. Det blev alltså en förbättring. Varje dödsfall är dock bedrövligt, oavsett om det sker i offentlig eller privat regi.

Det som skrämmer mig i den här diskussionen, och jag måste ställa frågan till statsrådet om hon delar min uppfattning, är när man hör politiker hävda att de vill återgå till ett monopol. De vill återgå till någonting som saknar kostnadskontroll. De vill återgå till att det bara löper på, men det är väl alldeles förträffligt att vi ser i ett avtal vad det kostar, vad som utförs och vad som inte utförs.

Riksrevisionen har haft anmärkningar på hur statliga avtal har varit vid upphandlingar. Det är mycket bra, men vilken regering är det som har vidtagit åtgärder mot det? Det är alliansregeringen. Ingenting skedde under den socialdemokratiskt ledda regeringen som stöddes av Miljöpartiet. Men vi åtgärdade detta. Jag tycker inte att man ska gömma kostnader, utan det är bättre att man ser dem.

Jag tycker också att det är en intressant diskussion, och även den ska statsrådet få utveckla lite grann, när Stina Bergström säger att det är bedrövligt att man skriver avtal på normalvinter. Jag tror att det är tur att man gör det. Jag kan inte skriva avtal; det ska jag villigt erkänna. Men hur skulle det se ut om vi varje år skrev avtal med kostnader som skulle vara säkerställda för en extremvinter? Det kanske inte blir någon extremvinter. Vi hörde på seminariet som Stina Bergström hänvisade till att vi har haft extremvintrar de två senaste vintrarna, och vi hade en extremvinter 1965. Då var det samma problem fast i en monopolsituation.

Jag tycker att man ska hyfsa debatten när det gäller vad man påstår i dessa hänseenden. Det skulle kunna vara en lite mer seriös diskussion om vad man får och inte får när det gäller avtal. Man kan inte bara sträva mot att återgå i en monopolsituation.

Anf. 78 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Stina Bergström nämnde att Trafikverket gör ungefär 1 700 upphandlingar per år. Jag har en siffra på ungefär 1 500, men oavsett vilket är det väldigt många. Just BB Rail tillhör de företag som rent kvalitetsmässigt är ett av de bättre bland dem man använder sig av. De har många uppdrag.

När man går in i den här diskussionen kan man vara principiell och övergripande. Går man däremot in på enstaka fall bör man nog känna till lite mer om historien om vad det var som gjorde att parterna – företaget och Trafikverket – faktiskt valde att avbryta sitt avtal utifrån vad man trodde sig ha blivit lovad från början när man gick in i det tidigare avtalet som fanns med Banverket.

Där kan jag bara konstatera att kunskapen verkar brista.

När det gäller den frågeställning som Anders Ygeman förvisso närmar sig, om än inlindat, vill jag vara väldigt tydlig med att säga att de pengar vi har och som vi avsätter främst och helst enbart ska gå till det de är tänkta för. Vi vill ha så mycket infrastruktur som möjligt för de pengar vi avsätter. Därför måste Trafikverket jobba mer med sina upphandlingar och regeringen och jag utifrån min roll jobba ytterligare i styrningsfunktionen för att följa upp att så också blir. Detta använder vi bland annat Produktivitetskommitténs arbete till.

Fru talman! Den fråga jag upplever att Anders Ygeman egentligen är ute efter och därför använder sig av den här debatten är huruvida vi ska tycka att det är okej att ha privata aktörer inne på järnvägsmarknaden eller om det var fel att avreglera.

Det som är lite spännande när vi pratar avreglering är att det egentligen är först när vi går från ett monopol utan vidare insyn, utan vidare transparens eller ens en gång möjlighet att kunna jämföra, utveckla, stöta och blöta mot varandra till avreglering som vi de facto får regler om roller, regler om vad som ska gälla och regler om vad som ska följas.

När det gäller de ytterligare 800 miljoner som Trafikverket fick möjlighet att använda för 2011 finns det en väldigt tydlig och bra redovisning på Trafikverkets hemsida. Där kan man se hur dessa pengar går till ökade underhållsinsatser och inte minst till att bereda inför vintern med speciellt fokus runt storstäderna och de tunga godsstråk som framför allt är avgörande för svensk export.

På frågan om man kan använda skattepengarna bättre vill jag svara att det naturligtvis inte är bra att pengar används till att lösa avtal. Men det som Trafikverket tog ansvar för var att garantera trafiken under tiden som avtalet upphör. Där har man också lagt på för att få den nivå på standarden som man har tänkt sig att man ska ha.

När man inte gör rätt belönar vi inte, utan då utgår faktiskt vite, och det har även hänt detta företag.

Anf. 79 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att Jan-Evert Rådström nog bör gå tillbaka till protokollet och läsa mitt inlägg en gång till. Då kommer han att kunna se vad jag faktiskt sade och därmed bemöta det vid ett framtida tillfälle.

Jan-Evert Rådström är nog den enda människa på detta jordklot som kan få den tragiska Hatfieldolyckan att framstå som en förbättring. Många människor skadades, och det var flera dödsfall. Jag har väldigt svårt att tro att någon annan än Jan-Evert Rådström skulle säga att det var en förbättring av järnvägstrafiken i Storbritannien.

Infrastrukturministern är inne lite grann på samma spår när hon säger att Balfour Beatty Rail "rent kvalitetsmässigt" tillhör en av de bättre utförarna. I så fall undrar man ju varför Trafikverket inte löste kontrakten med de sämre utförarna först. Man undrar också hur många miljoner dessa ska få i belöning, om nu Balfour Beatty Rail var det bättre företaget. När jag läser vad olika ansvariga på Trafikverket säger så säger de tvärtemot: att de löste avtalen med Balfour Beatty Rail för att de inte levde upp till förpliktelserna.

Man kan faktiskt undra vad det finns för anledning att lösa ett avtal med ett företag som fullföljer sina förpliktelser, ett företag som "rent kvalitetsmässigt" är bättre än de andra. Det företaget ska vi väl hålla fast vid. Har man dessutom fått det avtalet till ett billigt pris – à la bonheur! Desto bättre för skattebetalarna. Vad finns det för anledning att riva upp ett sådant avtal?

Sanningen är att de som har fått uppleva tågtrafiken i Västsverige de senaste vintrarna knappast håller med om beskrivningen att detta har varit en av de kvalitetsmässigt bästa drifterna.

Infrastrukturministern säger att man inte ska diskutera ett enskilt fall. Men detta är inte ett enskilt fall. Det gäller en femtedel av Sveriges järnväg. Det är det största avtalet. Vi skattebetalare tvingas nu betala 120 miljoner kronor för att underhåll *inte* ska bedrivas. Det hade kanske varit okej att betala pengar för underhåll som bedrivs, men detta är raka motsatsen.

Jag återkommer till den fråga som jag hade i slutet av mitt anförande: Varifrån tas pengarna? Jag har inte sett att Trafikverket skulle ha tillförts mer pengar. Jag har inte sett att några av de effektivitetsvinster som Trafikverket har gjort och som ska sättas in i form av ytterligare underhållsinsatser skulle tas till det här. Den fråga som hänger och som många skattebetalare och många i Västra Götaland fortfarande inte har fått svar på är: Varifrån ska alla dessa miljoner tas?

Anf. 80 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! Det har pratats om England här. Det är ett spännande exempel. Anders nämnde det, och Jan-Evert pratade också om England och det här med historieber beskrivning. Jag var i England i somras och träffade bland andra parlamentariker, järnvägsarbetare och de som nu jobbar på det som heter Network Rail, som har hand om underhållet. Det var väldigt intressant att höra deras historier om historien på 90-talet. Vad var det som ledde fram till de här olyckorna? Vad var det som gjorde att järnvägen hamnade i detta bedrövliga tillstånd så att olyckorna inträffade? Vad var det som gjorde att man sedan tog det politiska beslutet att

ta tillbaka banunderhållet back to house? Nu är det Network Rail som sköter underhållet med egna gubbar på spåren. Det har visat sig vara mycket effektivare och billigare.

Tycker inte statsrådet att vi har något att lära av historien i England?

Anf. 81 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vet inte hur många debatter jag har varit med om där man diskuterar Englands järnvägsinfrastruktur. Det är alltid samma visa. Det som jag däremot saknar, även i dag – men ni har ännu ett inlägg kvar – är att ni skulle medge att det är skillnad mellan svensk konkurrensut-sättning på järnvägen och det engelska systemet, där man privatiserar både trafik och bana. Det är ingenting som är aktuellt i Sverige. Ni blandar återigen en fruktcocktail. Ni försöker att förvanska en situation som inte ens är sann.

Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet i anslutning till detta. Jag blir bekymrad när vi har politiker som inte ser vad det skulle kunna innebära om man återgår till monopolverksamhet och inte kan få kontroll över kostnaderna. Jag kan inte komma på något bra exempel, så jag kanske kan ställa samma fråga till Stina Bergström och Ygeman: Kan ni se några bra exempel där det inte är bra att vi har en öppen redovisning, tar reda på kostnader och jämför olika avtal?

Sedan är jag den förste att säga att det gäller att man skriver bra avtal; där finns det kritik att framföra. Men att återgå till en monopolsituation är någonting som för mig verkligen skrämmer, och det tror jag gäller alla dem som bedriver drift och underhåll på järnvägen och i andra verksamheter.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Stina Bergström har inte något ytterligare inlägg.)

Anf. 82 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tror att Anders Ygeman ännu en gång ska titta på vad det var som gjorde att parterna, både BB Rail och Trafikverket, kom överens om att i förtid bryta sitt avtal. Jag kan hjälpa Anders Ygeman: Det var för att man inte kunde komma överens om hur avtalet skulle tolkas. I ett sådant läge kan man välja att fortsätta vidare och riskera trafiken, vilket ingen av parterna egentligen tyckte var bra. I stället valde man att i förtid bryta avtalet.

Stina Bergström undrar om man inte ska lära av historien. Det ska man alltid göra. Man ska också ta med sig erfarenheterna från historien. Det är ett sätt att gå framåt. Jag tror inte att den bästa lösningen är att gå tillbaka till det som vi en gång i tiden hade. Det fanns ett skäl till att mina företrädare, dock av en annan politisk majoritet med socialdemokrater i spetsen, vred och rev sitt hår för att råda bot på den ständiga underskott-situation som det samlade SJ hade i slutet av 80-talet och under stora delar av 90-talet. Man försökte hitta lösningar för att få en bättre snurr på verksamheten. Man tillförde rätt många hundratals miljoner för att försöka få verksamheten på fötter.

När det gäller det som är viktigt och är en stor utmaning, oavsett vilken entreprenör som finns, skulle jag vilja skicka med någonting annat. När det gäller till exempel Västra Götaland ställer kopparstölderna till

problem för alla entreprenörer. De sinkar och försenar arbeten. Men de gör också att en viktig tillgång i form av personal som signaltekniker blir en flaskhals, oavsett vem som utför jobbet. Det är också viktigt hur och på vilket sätt man kan ha tillgång till entreprenadmaskiner. Detta är bland annat en del av tolkningen av det avtal som berör det aktuella fallet, där man inte var överens. Det är klart att det pågår.

Vårt fokus ligger nu snarare på att se till att jobba mer och mer effektivt med upphandlingar och bra avtal, så att vi använder pengarna till det som de är avsedda för. Dessutom måste hela anläggningsbranschen utvecklas mer och vara mer innovativ. Jag tror till och med att vi kommer att få se mer av vinna-vinna-situationer i avtalen, där man med bibehållen kvalitet klarar budgeten, kanske rentav med en lägre kostnad, är snabbare och kan fördela förtjänsten. Det har vi alla nytta av. Detta är också någonting som Produktivitetskommittén tittar vidare på.

Anders Ygeman frågar varifrån pengarna tas. De tas naturligtvis, enligt en bedömning, från det samlade anslag som Trafikverket har. Man kan säga att det i så fall är de 800 miljonerna. Men de 800 miljoner som särskilt anslogs är ”specade”, så att de används till rätt saker.

Anf. 83 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Ibland kanske det hade varit bättre att bara vara tyst. Jan-Evert Rådström! Du vill att jag ska erkänna att det är skillnad mellan Storbritannien och Sverige. Det gör jag med glädje. Det var en av mina poänger i mitt anförande. I Storbritannien fick Balfour Beatty böta 800 miljoner kronor när de inte levde upp till avtalet. I Sverige får Balfour Beatty 125 miljoner kronor i belöning när de inte lever upp till avtalet. Nog är det skillnad mellan Storbritannien och Sverige. Frågan är vilket som är att föredra.

Jan-Evert går vidare och säger att vi måste ha privatisering och konkurrensutsättning – annars får vi inte öppen redovisning och kontroll över kostnaderna. Detta, fru talman, är komik i kubik. Kontroll över kostnaderna? Man har just betalat ut 125 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar för att *inte* få underhåll. Kontroll över kostnaderna? Caremadirektörerna får 120 miljoner kronor i ersättning för att ha misslyckats med äldreomsorgen. Öppen redovisning? Böckerna är stängda. Moderaterna har gång på gång här i kammaren röstat emot meddelarfrihet för dem som jobbar i entreprenadupphandlingar. Gång på gång har de röstat emot offentlighetsprincipen i offentliga upphandlingar. Så kommer Jan-Evert Rådström och säger: Gör vi inte det här får vi ingen öppen redovisning!

Det förhåller sig precis tvärtom. Det är genom den här typen av upphandlingar som skattebetalarna förvägras öppen redovisning och insyn: Carema, Balfour Beatty – listan kan göras lång.

Så här i slutet av debatten vill jag ändå tacka statsrådet för svaret, speciellt det sista, där det blev tydligt att pengarna för Balfour Beatty-skandalen i Västsverige kommer att tas från vinterunderhållet.

Anf. 84 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! När man inte lever upp till avtal får man betala ett vite. Det gäller även företag som BB Rail.

När man bryter ett avtal i förtid kan man ersätta det som ska göras under den tid av avtalet som är kvar. Så gör man med Balfour Beatty Rail fram till den 31 maj nästa år.

Det finns en poäng i att det aldrig är bra att betala ut stora summor – vilket 125 miljoner kronor de facto är, även om man upphandlar för 13–14 miljarder om året – för att bryta avtal. Vi måste naturligtvis bli bättre på att göra bra avtal som utvecklar verksamheten och som ser till att vi får mer drift och underhåll och mer infrastruktur för pengarna. Det är precis därför som vi från regeringens sida och jag i min roll strävar efter att bli bättre på strategisk styrning och uppföljning från Regeringskansliet gentemot myndigheten, till exempel Trafikverket. Det är precis så som också Trafikverket arbetar i sin strävan att få ut mesta möjliga för pengarna.

Fru talman! Jag tolkar den här debatten mest som en diskussion om huruvida det är bra med avreglering eller inte och om det ska vara i privat regi eller inte. För min del är jag ganska tydlig och hänvisar till erfarenheten från historien. Låt oss inte gå tillbaka till det tillstånd som rådde i slutet av 80-talet och början av 90-talet! Låt oss snarare blicka framåt. Låt dem som vill och kan vara med med sin kompetens och göra det bättre, så att resenärerna får komma fram i tid och så att godset även i framtiden kan transporteras tryggt på järnväg.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

EU-dokument

KOM(2011)810 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om reglerna för deltagande och spridning i ”Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020)”

KOM(2011)811 Förslag till rådets beslut av den XXX om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020)

Motion

med anledning av prop. 2011/12:31 Ändring av viss länsstyrelseverksamhet

2011/12:K4 av Carina Adolfsson Elgestam och Marie Nordén (S)

Civilutskottets utlåtande

2011/12:CU11 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag

Kulturutskottets betänkande

2011/12:KrU1 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2011/12:SfU2 Utgiftsområde 8 Migration

Trafikutskottets betänkande
2011/12:TU4 Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet

20 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 2 december

2011/12:161 Strukturfondernas roll i den regionala tillväxten

av *Marie Nordén* (S)
till näringsminister *Annie Lööf* (C)

2011/12:162 Fritidspedagogers ansvar och befogenheter

av *Jabar Amin* (MP)
till utbildningsminister *Jan Björklund* (FP)

2011/12:163 Relationen mellan regeringen, Svenska kraftnät och EU

av *Börje Vestlund* (S)
till statsrådet *Anna-Karin Hatt* (C)

2011/12:164 Mänskliga rättigheter på sjön

av *Annika Lillemets* (MP)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

den 5 december

2011/12:165 Kombiterminalernas framtid

av *Siv Holma* (V)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

Interpellationerna 2011/12:161 och 162 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

Övriga interpellationer redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 2 december

2011/12:199 Bidrag till ungdomsorganisationer

av *Andreas Carlson* (KD)
till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

2011/12:200 Statligt ansvar för ett nytt Nobelmuseum
av *Berit Högman* (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)
2011/12:201 Folkbokföring av ”fastboende sommargäster”
av *Jacob Johnson* (V)
till finansminister Anders Borg (M)

den 5 december

2011/12:202 Miljöministrernas tidigare uppdrag
av *Jens Holm* (V)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)
2011/12:203 Elsäkerhet
av *Ingemar Nilsson* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)
2011/12:204 Kompensation till kommunerna för ökade elkostnader
av *Hans Hoff* (S)
till finansminister Anders Borg (M)
2011/12:205 Sveriges placering i jämställdhetsrankning
av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)
2011/12:206 EU:s temaår mot våld
av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)
2011/12:207 Ett Europa fritt från prostitution
av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)
2011/12:208 Företagares möjlighet till arbetsträning
av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)
2011/12:209 Öppen debatt om pensionssystemet
av *Wiwi-Anne Johansson* (V)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)
2011/12:210 Översyn av regeringsformens bestämmelse om kungens immunitet
av *Lena Olsson* (V)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

den 6 december

2011/12:211 Ratificering av ILO 94
av *Johan Andersson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)
2011/12:212 Åtgärder för att stoppa användningen av khat
av *Johan Pehrson* (FP)
till justitieminister Beatrice Ask (M)
2011/12:213 Arbetslösheten i Jönköpings län
av *Carina Hägg* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:214 Larmnummer 116 000

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:215 Sahelområdet

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:216 Elektrifiering av järnväg

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:217 Al-Shabab

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

Fråga 2011/12:199 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 december

2011/12:151 Internationella aidsdagen

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:156 Förlängt SRSG-mandat

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:157 Ambassadör för 1325

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:161 Förnyad handlingsplan för 1325

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2011/12:177 SRHR

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

den 6 december

2011/12:185 Elområden

av *Carina Hägg* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

Prot. 2011/12:42
6 december

23 § Kammaren åtskildes kl. 19.12.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 16.01 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

1 §	Justering av protokoll.....	1
2 §	Nya ledamöter i Europaparlamentet	1
3 §	Meddelande om frågestund.....	2
4 §	Meddelande om information från regeringen	2
5 §	Meddelande om aktuell debatt	2
6 §	Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	2
7 §	Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden	3
8 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
9 §	Förnyad bordläggning	4
10 §	Svar på interpellation 2011/12:148 om laxfiskets framtid	4
	Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	4
	Anf. 2 PETER JEPPSSON (S)	5
	Anf. 3 RUNE WIKSTRÖM (M)	6
	Anf. 4 SUZANNE SVENSSON (S).....	6
	Anf. 5 ANNICKA ENGBLOM (M).....	8
	Anf. 6 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
	Anf. 7 PETER JEPPSSON (S)	9
	Anf. 8 RUNE WIKSTRÖM (M)	10
	Anf. 9 SUZANNE SVENSSON (S).....	10
	Anf. 10 ANNICKA ENGBLOM (M).....	11
	Anf. 11 JAN-OLOF LARSSON (S).....	12
	Anf. 12 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	12
	Anf. 13 PETER JEPPSSON (S)	13
	Anf. 14 JAN-OLOF LARSSON (S).....	14
	Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	14
11 §	Svar på interpellation 2011/12:133 om filmavtalet	15
	Anf. 16 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	15
	Anf. 17 BERIT HÖGMAN (S).....	15
	Anf. 18 HANS WALLMARK (M)	16
	Anf. 19 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	17
	Anf. 20 BERIT HÖGMAN (S).....	18
	Anf. 21 HANS WALLMARK (M)	19
	Anf. 22 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	20
	Anf. 23 BERIT HÖGMAN (S).....	21
	Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	21
12 §	Svar på interpellation 2011/12:134 om digital radio	22
	Anf. 25 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	22
	Anf. 26 BERIT HÖGMAN (S).....	23
	Anf. 27 FINN BENGTTSSON (M).....	23

Anf. 28 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	24
Anf. 29 BERIT HÖGMAN (S)	25
Anf. 30 FINN BENGTTSSON (M).....	26
Anf. 31 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	26
13 § Svar på interpellation 2011/12:135 om Kulturarvslyftet	27
Anf. 32 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	27
Anf. 33 BERIT HÖGMAN (S)	27
Anf. 34 FINN BENGTTSSON (M).....	28
Anf. 35 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	29
Anf. 36 BERIT HÖGMAN (S)	30
Anf. 37 FINN BENGTTSSON (M).....	31
Anf. 38 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	31
Anf. 39 BERIT HÖGMAN (S)	32
Anf. 40 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M)	32
14 § Svar på interpellation 2011/12:130 om landshövding i Kalmar län	33
Anf. 41 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	33
Anf. 42 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	34
Anf. 43 DÉSIRÉE LILJEVALL (S).....	34
Anf. 44 FINN BENGTTSSON (M).....	35
Anf. 45 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	36
Anf. 46 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	38
Anf. 47 DÉSIRÉE LILJEVALL (S).....	38
Anf. 48 FINN BENGTTSSON (M).....	39
Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	40
Anf. 50 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	41
Anf. 51 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	41
15 § Svar på interpellation 2011/12:98 om körförbud vid epilepsi	42
Anf. 52 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	42
Anf. 53 BÖRJE VESTLUND (S).....	42
Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M).....	43
Anf. 55 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	44
Anf. 56 BÖRJE VESTLUND (S).....	45
Anf. 57 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	46
Anf. 58 BÖRJE VESTLUND (S).....	47
Anf. 59 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	47
Ajournering.....	47

Återupptagna förhandlingar	47	Prot. 2011/12:42
16 § Svar på interpellation 2011/12:118 om E20 som landets farligaste väg	47	6 december
Anf. 60 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	47	
Anf. 61 MONICA GREEN (S).....	48	
Anf. 62 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	49	
Anf. 63 MONICA GREEN (S).....	50	
Anf. 64 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	51	
Anf. 65 MONICA GREEN (S).....	51	
Anf. 66 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	52	
17 § Svar på interpellation 2011/12:132 om transporter till och från Holmön i Umeå kommun	52	
Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	52	
Anf. 68 IBRAHIM BAYLAN (S).....	53	
Anf. 69 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	53	
Anf. 70 IBRAHIM BAYLAN (S).....	54	
Anf. 71 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	55	
Anf. 72 IBRAHIM BAYLAN (S).....	56	
Anf. 73 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	56	
18 § Svar på interpellation 2011/12:147 om Trafikverkets möjligheter att disponera anslag	57	
Anf. 74 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	57	
Anf. 75 ANDERS YGEMAN (S).....	58	
Anf. 76 STINA BERGSTRÖM (MP)	59	
Anf. 77 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M).....	60	
Anf. 78 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	61	
Anf. 79 ANDERS YGEMAN (S).....	62	
Anf. 80 STINA BERGSTRÖM (MP)	62	
Anf. 81 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (M).....	63	
Anf. 82 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	63	
Anf. 83 ANDERS YGEMAN (S).....	64	
Anf. 84 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	64	
19 § Bordläggning.....	65	
20 § Anmälan om interpellationer.....	66	
21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	66	
22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	68	

